

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 28^ο | ΑΘΗΝΑΙ |—15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1915 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1058

ΗΜΕΙΣ ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ

Ἡ Ἑλλάς διέρχεται ἀφότου ἤρχισεν ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος ἡμέρας γεμάτας τραγικότητα καὶ ἀνησυχίαν, δι' ὅσους βλέπουν βαθύτερα καὶ ἐννοοῦν ποῖα θὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ πολέμου αὐτοῦ διὰ τὰ μικρὰ κράτη. Εἴτε ἡ μία μεγάλη Εὐρωπαϊκὴ ὁμάς νικήσῃ, εἴτε ἡ ἄλλη, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι κανεὶς Μέττερνιχ διὰ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἡ ὑπαρξὶς τῶν μικρῶν κρατῶν εἶναι προβληματικὴ εἰς τὸ μέλλον.

«Les pefitis états n'ont pas de raisou d'être» μοῦ ἔλεγε τρεῖς ἡμέρας πρὶν νὰ κηρυχθῇ ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος ἕνας διάσπαστος Γάλλος ἱατρός εἰς τὸ Ενβιαν. Αἱ μεγάλα ὁμάδες καὶ τὰ μεγάλα κράτη τοῦ ἐπεζήτησαν νὰ ἐλευθερῶσιν τὰ μικρότερα, εἴτε εἰς τὰ Βαλκάνια, εἴτε ὅπου δήποτε ἄλλοῦ, ἕνα εἶχαν πρόγραμμα: Νὰ ἐξασθενήσουν τὰ ἰσχυρότερα ἀπὸ αὐτά, νὰ διασπᾶσιν ἔπειτα κάθε ἐνότητα καὶ εἰς τὸ τέλος ὅταν θὰ ἤρχτο ἡ στιγμή τοῦ μεγάλου μοιράσματος, νὰ πάρῃ ὁ καθεὶς ὀπίσω μὲ τόκον καὶ ἐπιτόκιον ὅ,τι ἐδάνεισε, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς γενναιότητος καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀδελφωσύνης.

Δυστυχῶς διὰ τὴν ὁμάδα τῶν μικρῶν κρατῶν, τὰ ὁποῖα ὀνομαζοῦνται Βαλκανικὰ καὶ τῶν ὁποίων τὸ πλεόν ἀπομακρυσμένον σημεῖον κατέχομεν ἡμεῖς, ὁ συνασπισμὸς καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐνέργεια, ὁ μόνος ἴσως τρόπος σωτηρίας δι' αὐτά, καταντὰ ἀδύνατος. Φυλαὶ ξέναι ἐντελῶς μεταξὺ μας, μὲ ἀντίθετα ἔνστικτα καὶ χαρακτῆρα, μὲ

συμφέροντα τοῦ ἀλληλοσυγκρούονται καὶ γρονθοκοποῦνται ριζικῶς, μὲ βλέψεις καὶ φιλοδοξίας τὰς ὁποίας ἐπιτήδεια ὑποθάλλουν οἱ ἔχοντες, συμφέρον νὰ μᾶς κρατοῦν χωρισμένους, δὲν θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ συνασπισθῶμεν ποτέ.

Ἄσθενικοὶ καὶ ἀδύνατοι σήμερον ἔπειτα ἀπὸ τοὺς δύο αἱματηροτάτους πολέμους, οἱ ὁποῖοι συντρέβουν καὶ τοὺς νικητὰς ἀκόμη, μὲ ὀργανισμὸν ἐξητλημένον, ὅπως εἶναι ὅλοι τοῦ σηκόνονται ἀπὸ ἐπικίνδυνον ἀσθένειαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξώδευσαν καὶ τὸ τελευταῖο των λεπτό—καὶ ὁ πόλεμος εἶναι ἀπὸ τὰς ἀσθενείας αὐτὰς—καίμνομεν ὁ καθένας ἀπὸ ἡμᾶς χωριστὰ ὄνειρα ἐπικρατήσεως ἐπὶ τῶν ἄλλων καὶ ὑπεροχῆς καὶ προσηχοῦς μεγαλείου.

Τὸ προαιώνιον ὄνειρον ὅλων τῶν γύρω εἰς τὴν Ἑπτάλοφον λαῶν, ἡ Κωνσταντινούπολις, πολιορκεῖται τὴν στιγμὴν αὐτὴν καὶ πρόκειται ἴσως νὰ πέσῃ διὰ τὴν γείνη λεία καὶ νὰ καταβροχθισθῇ ἀπὸ τὸν ἰσχυρότερον ἐξ ὅσων τὴν πολιορκοῦν.

Ἡ κληρονομία ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπιστεύαμεν ὅτι εἶχαμεν ἀπερείγραπτα δικαιώματα. διότι εἶχε γραφῆ μὲ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ τὸ αἷμα τοῦ τελευταίου Παλαιολόγου, ἡ κληρονομία αὐτὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἐνανουρίσθησαν γλυκὰ καὶ θωπευτικὰ τὰ παιδικὰ μας ὄνειρα ὡς φυλῆς, διαγράφεται μὲ μίαν μονοκονδυλιὰν σήμερον. Διότι εἴτε λάβωμεν μέρος εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, εἴτε ταχθῶμεν μὲ αὐτὴν ἢ μὲ ἐκείνην τὴν Εὐρωπαϊκὴν ὁμάδα, ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι πλέον φευγα-

λέον ὄνειρον, εἶναι ὀριστικῶς κτήμα τοῦ ἰσχυροτέρου ἀπὸ τοὺς ἀντιμαχομένους.

Ὅταν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτὸς κατεβῆ μετὰ τὴν πυκνὰ φάλαγγας τῶν στρατιῶν του, ἕως εἰς τὰ σύνορά μας καὶ καταλάβῃ τὰ στενὰ καὶ κυριαρχίῃ τοῦ Αἰγαίου καὶ τῆς Μεσογείου ποῖος ἐγγυᾶται ὅτι θὰ σεβασθῇ τὰ δικαιώματά μας καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μικρὸν μέρος τῆς πατρίδος μας, τὸ ὁποῖον ἐλευθέρωσαμεν μετὰ τὸν ποταμὸν αἰμάτων καὶ μετὰ τὴν θυσίαν τῶν αἰώνων καὶ τῶν γενεῶν.

Ἴδου διατὶ ζῶμεν τὴν τραγικωτέραν σήμερον περίοδον τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς, καὶ ἡ ἐθνικὴ μας ὑπαρξίς ἐκτὸς ἐάν γίνῃ κανένα θαῦμα, περὶ στάδιον κρίσιμον καὶ δύσκολον, χειρότερον ἀκόμη καὶ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν τὰ Περσικὰ στίφη ἠπέλιψαν τὸν ἑξαφανισμὸν μας.

Κ. Π.

Αἱ Ἑλληνίδες εἰς τὸν πόλεμον

Γ'.

Ἡ Α.Β.Υ. Πριγκήπισσα Μαρία.

Συνεργάτιδας πολυτίμους εἰς τὸ ἔργον τῆς νοσηλείας εἶχεν ἡ Α. Β. Ὑψηλότης τὰς διακεκριμένας Γαλλίδας νοσοκόμους τὰς ὁποίας τὸ προεδρεῖον τῆς Ἐνώσεως τῶν Γυναικῶν τῆς Γαλλίας ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν τραυματιῶν ἀπέστειλε κατόπιν αἰτήσεώς της. Ἡ πριγκήπισσα Μαρία ἀνέθεσεν εἰς αὐτὰς τὴν νοσηλευτικὴν ὑπηρεσίαν τῆς «Ἀλβανίας», ὡς καὶ τὸ ἐν τμήμα τοῦ ὑπὸ τὴν Ὑψηλὴν Προστασίαν τῆς λειτουργοῦντος εἰς Ἀθήνας Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου τῶν Εὐελπίδων. Τὸ ὁποῖον διεσκευάσθη καὶ ἐπιπλώθη δι' ἐξόδων της.

Αἱ διακριθεῖσαι διὰ τὴν μεγάλην στοργὴν τῶν πρὸς τοὺς τραυματίας καὶ τὴν αὐταπάτησιν, μετ' ἧς εἰργάσθησαν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου γαλλίδες κυρία εἶναι αἱ δες Bronon de Colstours Floranse Lion, Corua Colignon, Duchmin, καὶ ἡ εἰς Παρισίους ἐγκατεστημένη Ἑλληνὶς κ. Μαζαράκη.

Συγχρόνως ἡ διαπρεπὴς εἰς Παρισίους Ἑλληνὶς κ. Μαρία Πανᾶ, μέλος ἐκ τῶν πρωτοστατούντων εἰς τὴν Ἐνωσὶν τῶν Γυναικῶν τῆς Γαλλίας ὑπὲρ τῶν στρατιωτικῶν τραυματιῶν εἶχε ζητήσει παρὰ τῆς αὐτῆς Ἐταιρείας τὴν συμπλήρωσιν τῆς ὑπ' αὐτὴν ἐξ ἐθελοντῶν κυριῶν ἀποστολῆς νοσοκόμων μετὰ τῶν ὁποίων κατήλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἐθελον-

τικὴ ὁμάς τῆς κ. Πανᾶ ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὴν δα Warender, ἀδελφὴν ἐπιφανοῦς ναυάρχου τοῦ Ἀγγλικοῦ Στόλου, καὶ ἀπὸ τὰς δας Κισσόγλου, καὶ Ἀργυροπούλου, εἰς τὰς ὁποίας προσεκολλήθησαν παρὰ τῆς Ἐταιρείας τῶν Γυναικῶν τῆς Γαλλίας καὶ αἱ δες Angeneul καὶ Cerale. Μέλος τῆς ἀποστολῆς τῶν ἦτο καὶ ὁ Ἐμμανουὴλ Παρασκευᾶς θυμὰ καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν ἀτυχῶν τῆς ἐκστρατείας τῆς Ἡπείρου.

Ἡ ἀποστολὴ τῆς κ. Πανᾶ ἔφερε μαζὴ τῆς πλήρες νοσοκομεῖον ἑκατὸν κλινῶν, τὸ ὁποῖον κατήρτησαν διὰ συνεισφορῶν αἱ κυρίαί τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας τῶν Παρισίων, τῆ εὐγενῆ συνεργασίᾳ τῆς Γενικῆς Γαλλικῆς Ἐταιρείας τῶν βοηθειῶν πρὸς τοὺς τραυματίας.

Ἡ ὑγειονομικὴ ὑπηρεσία τοῦ στρατοῦ ἀνέθηκε τότε εἰς τὴν ὑπὸ τὴν κ. Πανᾶ ἀποστολὴν τὴν λειτουργίαν τοῦ ἄλλου τμήματος τοῦ Στρατιωτικοῦ Νοσοκομείου τῶν Εὐελπίδων, τὸ ὁποῖον ἡ Α. Ὑψηλότης, ἡ πριγκήπισσα Μαρία ἠδύοκησε νὰ λάβῃ ἐπίσης ὑπὸ τὴν προστασίαν της.

Ἡ κ. Πανᾶ συνεχίζουσα, τὰ κατὰ τὴν δρᾶσιν τῆς πριγκήπισσης προσθέτει : Ἡ ἐγκατάστασις τοῦ πλωτοῦ νοσοκομείου «Ἡ Ἀλβανία» ἀπέδωκεν ἀνεκτιμήτους ὑπηρεσίας. Θαυμασίως διοργανωμένη διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν τραυματιῶν, μετεκόμιζεν εἰς κάθε ταξίδι ἀπὸ τριακοσίων—τριακοσίων εἰκοσι τραυματίας...

Ἡ πριγκήπισσα παρίστατο εἰς τὴν ἀλλαγὴν τῶν τραυμάτων, ἡ ὁποία διήρκει ὅλας τὰς πρωινὰς ὥρας. Ἐλάμβανε σημειώσεις διὰ τοὺς ἀξίους περισσότερον τῆς συμπαθείας της, τοὺς ὁποίους παρηκολούθει ἔπειτα εἰς τὰ διάφορα νοσοκομεῖα τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τῆς τροφῆς τοὺς ἐμοίραζε σιγαρέττα, πορτοκάλια, σοκολάτα καὶ καφέ.

Οἱ πτωχοὶ τραυματῆται ἦσαν οἱ χαϊδεμένοι της καὶ ἐπενοῦσαν βασιλικά τὰ δύο ἡμερονύκτια τοῦ μέχρις Ἀθηνῶν ταξιδίου των... Εἶναι γνωστὸν ἄλλως ὅτι ἡ πριγκήπισσα διέθετε 2 δρ. τὴν ἡμέραν πλὴν τοῦ σιτηρεσίου τοῦ Ὑπουργείου διὰ τὴν συντήρησιν τῶν τραυματιῶν τοῦ νοσοκομείου τῶν Εὐελπίδων, καθὼς καὶ διὰ τὸ Α' καὶ Β' τῆς Πρεβέξης.

Ἐὐθὺς ὡς ἐφθάνεν εἰς Ἀθήνας καὶ πρὶν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἀνάκτορον της ἡ πριγκήπισσα Μαρία συνώδευε τοὺς προωρισμένους διὰ τὸ νοσοκομεῖον τῶν Εὐελπίδων. Πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου—ἡ κ. Πανᾶ ἔφυγε ἔνεκεν ἀσθενείας τοῦ ἀδελφοῦ της πρὸ τῆς λήξεως τοῦ πολέμου—ἡ πριγκήπισσα ἦτο εἰς τὸ 32ον ταξίδι της καὶ τοῦτο ἀποτελεῖ ἐλάχιστον μέρος τοῦ ἔργου της.

ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΝΟΣΟΚΟΜΟΙ ΜΕ ΕΙΔΙΚΩΣ ΓΥΜΝΑΣΜΕΝΟΥΣ ΣΚΥΛΟΥΣ ΠΡΟΣ ΑΝΕΥΡΕΣΙΝ ΤΩΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ

Καὶ ἄλλοῦ πάλιν ἡ κ. Πανᾶ γράφει :

Ἐῤαμεν ἦδη ἐργασθῆ ἐπὶ δύο μῆνας εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῶν Εὐελπίδων, ὅταν μίαν ἡμέραν ἡ πριγκήπισσα Μαρία ἦλθε καὶ μᾶς παρεκάλεσε νὰ τὴν ἀκολουθήσωμεν εἰς τὴν Ἡπείρον. Πρέπει νὰ σπεύσωμεν ἀμέσως μοῦ ἔλεγε διὰ νὰ διοργανώσωμεν νοσοκομεῖον εἰς τὴν Πρεβέξαν ἢ εἰς τὴν Φιλιππιάδα. Διότι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ πολιορκηθῇ τὸ Μπιζάνι καὶ θὰ ἔχωμεν πολλοὺς τραυματίας.

Καὶ ἐφύγαμεν ἀμέσως τὴν ἐπαύριον μετὰ της δος Warender, Ἀργυροπούλου καὶ Κισσόγλου, διὰ Πρεβέξαν, ὅπου ἡ πριγκήπισσα ἀπεφάσισε τὴν ἴδρυσιν τοῦ νέου νοσοκομείου. Ἡ διεύθυνσις τῆς Ἀστυνομίας μᾶς παρεχώρησε τὸ εὐρύχωρον οἴκημά της καὶ ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν τὸ νοσοκομεῖον μας ἦτο τελείως διοργανωμένον μετὰ αἰθουσῶν χειρουργείου, ἐπιδέσμων, φαρμακείου καὶ εὐρυχωρῶν κοιτῶνας.

Εἰς τοὺς κήπους ἐγκατεστήσαμεν τὰς σκιὰς Bessoneau. Τὸ νοσοκομεῖον μας περιελάμβανε ἑβδομήντα κλινὰς, ἐν ἀνάγκῃ δὲ προσετίθεντο καὶ ἄλλαι τριάντα.

Ἡ πριγκήπισσα ἠσχολεῖτο ἀκόμη μετὰ τὸ παθολογικὸν καὶ τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον τῆς Φιλιππιάδος, δηλ. εἶχεν ὑπὸ τὴν διοίκησιν της πέντε ἐν ὄλῳ νοσοκομεῖα. «Δὲν φαντάζεται τις

εὐκόλως τί ποσὸν ψυχικῆς ἢ φυσικῆς ἐργασίας ἀπαιτεῖται διὰ τοιοῦτον ἔργον.

«Ὡραῖον παράδειγμα τὸ ὁποῖον εἶχαμεν ὄλον τὸν πόθον νὰ μιμηθῶμεν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν δυναμῶν μας.»

Εἰς χιλιάδας πολλὰς ἀνέρχονται τὰ εἶδη τῶν μαλλίνων ἐνδυμάτων, τὰ ὁποία ἡ πριγκήπισσα Μαρία διέθετεν ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν τῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς νοσοκομείων. Ἄλλως τε τὸ ὑπὲρ τῶν τραυματιῶν ἐνδιαφέρον τῆς συνώδευσε καὶ μεγάλα χρηματικὰ θυσίαι, ἐκ τοῦ ἰδιαίτερον τῆς ταμείου ὑπερβάσαι τὸ ἡμισυ ἑκατομμύριον καὶ κατανεμηθεῖσαι εἰς τὴν διοργάνωσιν καὶ ἐπίπλωσιν τῶν νοσοκομείων της, εἰς ἐπιβοηθητικὰ συντηρήσεως, καὶ ὑγιεινῆς διαίτης, περιθάλψεως καὶ συνδρομῶν πρὸς τοὺς τραυματίας ἢ πρὸς τὰς οἰκογενεῖας των.

Αἱ ἀνάγκαι τῶν δύο πολέμων μας, ἦσαν τόσον μεγάλα καὶ ἐπείγουσα, ὅστε νὰ ἀπασχολήσουν εἰς ἴδια σημεῖα καὶ εἰς ἰδίαν δρᾶσιν τὰς δύο βασιλίσσας καὶ τὰς τρεῖς ἑλληνίδας πριγκήπισσας, αἱ ὁποῖαι εἰργάσθησαν περισσότερον ὄλον καὶ ἐπρωτοστάτησαν μετὰ στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν εἰς τὴν μεγάλην γυναικεῖαν εὐεργετικὴν κίνησιν, ἡ ὁποία ἐτίμησε καὶ τιμᾶ καὶ τὴν χώραν καὶ τὸ φῦλόν μας.

Ἱστορικὴ.

Η ΝΕΑ ΜΗΤΕΡΑ

Υπό τὸν ἄνω τίτλον μᾶς ἐστάλη ἀπὸ τὸ Διεθνὲς τμήμα τοῦ Λυκείου τοῦ Βερολίνου πρὸς δημοσίευσιν ἢ κάτωθι εἰκὼν τῆς Γερμανίδος γυναικὸς κατὰ τὸν πόλεμον. Μεταξὺ τῆς ἐν γένει πολεμικῆς ὀργανώσεως τῶν Γερμανῶν, ἡ ὁποία ἔχει προκαλέσει τὴν κατάπληξιν τοῦ κόσμου, καὶ ἡ γυναικεία ἀκόμη ὀργάνωσις πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ὅτι ἔχει κανονισθῆ κατὰ τρόπον μοναδικὸν εἰς τὰ γυναικεία τοῦ κόσμου χρονικά. Τόσον τελεία, ὥστε νὰ ἀποβαίῃ σχεδὸν ἀνεπαίσθητος ἢ ἀπασχόλησις τόσων ἑκατομμυρίων ἀνδρῶν εἰς τὸν πόλεμον. Ἴδου τί λέγει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἡ ἐντεταλμένη νὰ γνωρίσῃ δι' ἀνταποκρίσεών της πρὸς τὰ Λύκεια τῶν οὐδετέρων κρατῶν τὴν Γερμανίδα γυναικᾶ.

Ποῖος δὲν ἤκουσε νὰ γίνεταί λόγος διὰ τὰς γυναικᾶς τῆς ἀνωτέρας διανοητικότητος, αἱ ὁποῖαι ἴδρυσαν εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ πολέμου μαστιζομένας χώρας σωματεῖα προωρισμένα νὰ γλυκαίνουν τὴν ἀθλιότητα καὶ τὸν πόνον, νὰ καταπραΰνουν τὴν πείναν ἑκατομμυρίων ἀνθρωπίνων πλάσμάτων, νὰ βοηθοῦν τὰς ἀσθενεῖς, καὶ νὰ προμηθεύουν ἐργασίαν εἰς ὄσους δὲν εὐρίσκουν. Καὶ ποῖος δὲν ἐθαύμασε τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὴν εὐφύϊαν τῶν γυναικῶν αὐτῶν;

Ἐν τούτοις δὲν θὰ ὀμιλήσω δι' αὐτὰς σήμερον. Ἀλλὰ διὰ τὰς ἀπλᾶς, τὰς ταπεινὰς καὶ τὰς μόνας εἰς τὸν κόσμον. Ἐκείνας ποῦ ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὴν καλύβην τοῦ χωρικοῦ, καὶ εἰς τὸ σπιτάκι τοῦ ἀγρότου τῶν μικρῶν πόλεων ὑφίστανται τὴν μεγάλην ἐρήμωσιν τοῦ πολέμου.

Διέτρεξα τὴν Γερμανίαν ἀπὸ ἀνατολᾶς πρὸς δυσμάς. Εἰς τὰ ἐκεῖ ὡς καὶ εἰς τὰ ἐδῶ οὐνορα ὁ πόλεμος κραδαίνει τρομερὸν τὸ ἀκονισμένον ξίφος. Ἀλλὰ μέσα εἰς τὴν Γερμανίαν εἶναι ἀραγε αἰσθητὸς ὁ πόλεμος αὐτός; Καὶ πολλάκις δὲν μᾶς ἔρχεται ἡ σκέψις, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔχομεν πόλεμον; Οἱ ἀγροὶ μας εἶναι ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν καλλιεργημένοι καὶ οἱ σιδηρόδρομοῖτους διασχίζουν τακτικά, μήτε καὶ τοῦ express ἐξαιρουμένου, εἰς τὰς ὀρισμένους ὥρας των. Αἱ χωρικαὶ ὁδηγοὶν τὰ βῶδια των καὶ τὸ ἄροτρον διηθυνόμενον ἀπὸ αὐτὰς ἐτοιμάζει τὴν γῆν διὰ τὴν σπορὰν τοῦ χειμῶνος. Δὲν ἀφίνει οὔτε μίαν σπιθαμὴν γῆς ἀκαλλιεργητὴν ἢ Γερμανὶς χωρική, διότι ἡ καρδιά της ποῦ ἀγαπᾷ τὸν τόπον της μητρικά, ξεύρει ὅτι τὰ προϊόντα τῆς γῆς εἶναι ἐξαιρετικῶς πολὺτιμα τὴν στιγμὴν αὐτήν. Αἱ καπνοδόχοι τῶν ἐργοστασίων καπνίζουν καὶ τὰ λειβάδια ποῦ περιτριγυρίζουν τὰς ἐπαύλους τῶν προαστείων τῶν πόλεων εἶναι περιποιημένα καὶ

τακτικά ὡς πάντοτε. Κορίτσια μὲ κόκκινα μάγουλα ὁδηγοῦν τὰ ἀμάξια μὲ τὸ καθημερινὸν γάλα τῶν πελατῶν. Ἀπὸ τὸ σπιτάκι τῆς φύλακος τῆς γραμμῆς μία γυναῖκα εἰς στάσιον προσοχῆς κινεῖ μικρὸν χρωματιστὸν σῆμα τῆς ἐλευτέρας διόδου. Ὁ ἠλεκτρικὸς εἰσέρχεται εἰς τὴν μικρὰν πόλιν: Μία γυναῖκα πάλιν ἐξελέγχει τὰ εἰσιτήρια. Ὁ ἄνδρας της, τὸν ὁποῖον ἀντικαθιστᾷ, λείπει εἰς τὸν πόλεμον. Εἰς κάθε σταθμὸν νέα κορίτσια μὲ λευκὰς ποδιές, βοηθοὶ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, σερβίρουν ἀχνίζοντα καφφέ εἰς τοὺς στρατιώτας ποῦ ζητοῦν καὶ εὐρίσκουν εἰς τὸ τραῖνο, εἰς οἶαν-δῆποτε ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, μὲ χιόνια ἢ μὲ βροχὴν ἀδιάφορον,

Ἀπὸ μίαν μικρὰν πόλιν τῆς Ἔσσης πηγαίνω περὶ εἰς ὅλα τὰ γειτονικά χωρὰ καὶ παντοῦ εἰς τὰ χειμωνικά λειβάδια θερίζεται τὸ κοκκινογούλι, ἀπὸ γυναικᾶς, παιδιὰ καὶ γέροντας. Οἱ σταῦλοι λάμπουν ἀπὸ καθαριότητα, τὰ σπῖτζα μὲ τὰ κατακόκκινα κεραμίδια των δίδουν μίαν εἰκόνα χαράς, Μ' ὄλον ὅτι οἱ ἄνδρες λείπουν κάθε δουλειὰ συνεχίζεται ἡσυχᾶ καὶ τακτικά καὶ εἰς τὰ αὐτάκια τῶν ποτιστικῶν τὰ κόκκινα λάχανα καὶ τὰ χειμωνιάτικα χορταρικά εἶναι ἀραδειασμένα τακτικά, διότι ἡ χωρική εἰξεύρει ὅτι κρατεῖ εἰς τὰ χέρια της τῆς ζωῆν καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἰδικῶν της καὶ ὅτι κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς της πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται ἐπικερδῶς.

Ἀλλὰ αἱ ταπειναὶ καὶ αἱ ἔρημοι, ποῦ δὲν ἔχουν οὔτε υἱόν, οὔτε σύζυγον, οὔτε πατέρα, οὔτε ἀδελφὸν εἰς τὸν πόλεμον, δὲν κάμνουν λοιπὸν τίποτε τὴν στιγμὴν αὐτήν;

Μία θαυμασία ἰδέα ἔγινε πραγματικότης ἀπὸ τὰς γυναικᾶς αὐτὰς. Ὅλαι ἀνεξαιρέτως αἱ κατοικοῦσαι καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα ἀκόμη σημεῖα τῆς χώρας, ἐξήτησαν ἀπὸ τὰ συντάγματα τὰ ὀνόματα τῶν στρατιωτῶν, ποῦ δὲν ἔχουν γονεῖς καὶ ἀδελφὰς, τῶν ἐγκαταλελειμμένων, οἱ ὁποῖοι ἐφυγαν εἰς τὸν πόλεμον, χωρὶς ἕνα μάτι νὰ δακρῦσῃ δι' αὐτούς, χωρὶς ἕνα δεῖγμα ἀγάπης καὶ ἐνδιαφέροντος.

Τοὺς ἔδωκαν φυσικὰ τὰ ὀνόματα τῶν στρατιωτῶν τῶν ἐπαρχιῶν καὶ διαμερισμάτων ἐκάστης ἐξέλεξαν μεταξὺ τῶν ἀγνωστων αὐτῶν ἕνα ἢ δύο, τοὺς ὁποῖους υἰοθέτησαν ἀπὸ μακρὰν, ὑπερήφανοι διότι εἶχαν καὶ αὐταὶ κάποιον, διὰ τὸν ὁποῖον ἐφρόντιζαν νὰ πλέκουν θερμὰς φλανελες καὶ κάλτσες καὶ νὰ στέλλουν μαζὴ μὲ αὐτὰ καπνόν, καφφέ καὶ τὰς μικρὰς των οικονομίας. Οἱ ἄνδρες ἐδέχθησαν μὲ εὐγνωμοσύνην τὰς θεὰς αὐτὰς μητέρας ποῦ τοὺς ἔστειλαν κάρτες γεμάτες θερμὰ λόγια καὶ τὰς εὐχαριστοῦσαν. Ἐδιάβασα μὲ τέτοια κάρτα ποῦ λέγει: **Κυρία μου, χί-**

λιες φορές εὐχαριστῶ γιὰ τὴν εὐγενικήν σας ἀποστολὴν θερμῶν ἐνδυνάμων. Φαντασθῆτε δὲ τί μοῦ συνέβη, γιὰ νὰ εὐχαριστηθῆτε περισσότερο. Τὸ στρατιωτικὸ ταχυδρομεῖον φθάνει, κανεὶς δὲν λαμβάνει τίποτε, ἐκτὸς ἀπὸ ἐμένα, τὸ ὄρφανό. Ἐγὼ ποῦ δὲν ἔλαβα τίποτε ἀπὸ κανένα εἰς ἴλην μου τὴν ζωὴν, ἔλαβα πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἕνα δέμα ἡχαρίσματα ἀπὸ τὸ χωριό»

Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ὁ νέος ἐπιπτεν ὑπὸ τὰς ἐχθρικὰς σφαῖρας καὶ εἰς ἀπὸ τοὺς συντρόφους του ἀνήγγειλε τὸν θάνατόν του εἰς τὴν θετὴν του μητέρα, ἡ ὁποία ἔχυσε δάκρυα ἀγάπης γιὰ τὸ ἄγνωστο παιδί της, τὸ ὁποῖον ἦτο δι' αὐτὴν ὁ ζωντανὸς δεσμὸς ποῦ ἔνωσε τὴν γερουτικὴν της ὑπαρξιν μὲ τὴν τύχην τῆς πατρίδος. Αὐτὴ ποῦ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ μητέρα, ἠσθάνθη κατὰ τὸ γῆρας της τὴν συγκίνησιν τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ πόνου κάθε μάννας ποῦ ἔχει καὶ χάνει τὸ παιδί της εἰς τὸν πόλεμον».

ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΦΟΥΝΤΟΥΚΛΗ

Ἡ Φλωρεντία Φουντουκλή ὑπῆρξε προσωπικότης διακεκριμένη, μορφή πολὺ δυνατὴ ἀπὸ ἐκείνας, ποῦ ἀφίνουν ὀπίσω των ὅταν σβύσουν κενὸν δυσαναπλήρωτον, Παιδαγωγὸς μὲ διπλώματα τῆς Γερμανίας καὶ τοῦ Παρισίου, μαθηματικὸς μὲ διπλώμα ἀπὸ ἐκείνα ποῦ χαρίζει ἡ φύσις εἰς μερικά προνομιούχα πνεύματα, μουσικὸς τόσον, ὥστε τελευταίως κατὰ τὴν διαμονὴν της εἰς Ἀμβούργον νὰ ἐγγραφῆ εἰς τὸ ὠδεῖον τῆς πόλεως διὰ νὰ μελετήσῃ τὴν θεωρίαν τῆς μουσικῆς ὑπὸ διδάσκαλον τὸν μεγάλον μουσικὸν μεταρρυθμιστὴν Max Löwengard, τοῦ ὁποῖου ἐπροκάλεσε τὴν κατάπληξιν διὰ τὰς ἐντὸς σχετικῶς ὀλίγου χρόνου μεγάλας προόδους της. Εἶχεν ἄλλως τε ἰδικὰς της συνθέσεις καὶ πλῆθος χαριτωμένα τραγουδάκια ἰδίως γιὰ παιδιὰ.

Αἱ παλαιαὶ ἀναγνώστριαι τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» θὰ ἐνθυμοῦνται βέβαια τοὺς χαριτωμένους στίχους της, εἰς τοὺς ὁποῖους διεκρίνετο πνεῦμα σατυρικὸν συγγενεῖον πολὺ μὲ τοῦ Σουρῆ. Ἀλλὰ θὰ ἐνθυμοῦνται ἀκόμη καὶ τὰς ὡραίας φιλολογικὰς καὶ παιδαγωγικὰς μελέτας της.

Ἡ Φλωρεντία Φουντουκλή ἦτο ἐγκυκλοπαιδικὸν πνεῦμα πρώτης γραμμῆς καὶ μὲ ὄλον τὸ πολυάσχολον πάντοτε τῆς ζωῆς της κατώρθωνε διαρκῶς νὰ αὐξάνῃ τὰς γνώσεις της, νὰ τελειοποιηθῆ, μὲ τὸν πόθον νὰ συνεισφέρῃ ἀπὸ τὰ πνευματικά της κεφάλαια ὅσον τὸ δυνατόν ἀφθο-

νώτερα τὰ μέσα τῆς μορφώσεως διὰ τὰς Ἑλληνίδας. Ἰδρυσε πρὸ εικοσαετίας περίπου μὲ συνεργάτιδα τὴν φίλην καὶ συνάδελφόν της κ. Πριναρῆ ἰδιωτικὸν Παρθεναγωγεῖον, τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον εἶχε καταρτισθῆ εἰς πλήρες γυμνάσιον, μὲ ἐπίσης πλήρες διδασκαλεῖον.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὸ Ἀρσάκειον δὲν εἶχε ἀποφαστικὸν προνόμιον νὰ μορφώῃ διδασκαλίσσας, ἀλλ' ἐπετρέπετο τοῦτο καὶ εἰς τὰ ἰδιωτικά ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα διὰ σχετικῆς ἀφομοιώσεως τοῦ προγράμματός των.

Συνέπεσε εἰς ἕνα ἀπὸ τὰ ἔτη ἐκείνα νὰ εἶμαι μέλος τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν διδασκαλισσῶν. Αἱ ὑποψήφιοι ἦσαν ὑπὲρ τὰς διακοσίας πενήντα ἐκ τῶν ὁποῖων δέκα ἔξ τοῦ Παρθεναγωγεῖου Πριναρῆ Φουντουκλή. Αὐταὶ ἦσαν αἱ μόναι αἱ ὁποῖαι ἠρίστευσαν εἰς τὰ φυσικομαθηματικά μὲ καθηγήτρια τὴν Φλωρεντίαν Φουντουκλή. Ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας αἱ ὁποῖαι εἶχαν διδαχθῆ ἀπὸ καθηγητὰς ἄνδρας δὲν ὑπῆρξεν οὔτε μία ἐφάμιλλος πρὸς τὴν τελευταίαν μαθήτρια τῆς Φουντουκλή.

Εἰς τὴν οἰκογενειακὴν της ζωὴν ἡ Φλωρεντία Φουντουκλή ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ κόρη καὶ ἀδελφή. Κάποτε συνέπεσε νὰ ἰδῶ γράμματά της πρὸς τὴν μητέρα της. Τὸ ὕφος της, τὰ λόγια της ἦσαν ὅλα τραφερὰ στοργῆ καὶ ἀφοσίωσης, τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ ὑπόπτευσεν κανεὶς εἰς τὸ ἔξωτερικόν της τὸ κάπως ἐπιφυλακτικὸν καὶ φαινομενικῶς ἀπαθές.

Εἰς τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς της ἡ Φλωρεντία Φουντουκλή εἶχε δοκιμασθῆ σκληρότητα μὲ τὸν θάνατον ἀγαπημένου ἀδελφοῦ, χάριν τοῦ ὁποῖου εἶχεν ἐκπατρισθῆ μὲ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν της. Ἀφωσιωμένη εἰς τὴν μνήμην ἐκείνου, ὅπως εἰξευρεν αὐτὴ νὰ ἀφοσιώνεται δὲν ἠθέλησε νὰ ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ Ἀμβούργον καὶ νὰ τὸν ἀφήσῃ μόνον εἰς τὴν ξενιτειά ἔστω καὶ νεκρόν.

Εἶδαμεν πῶς κατέφυγεν εἰς τὴν μουσικὴν διὰ νὰ παρηγορηθῆ, πῶς ἐπέτυχε, καὶ πῶς ἐτίμησε εἰς τοὺς ξένους τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα. Τὰ μουσικὰ θέματά της ἔλεγεν ὁ μεγάλος διδάσκαλός της Max Löwengard ὁμοίαν ζωγραφίαν.

Μὲ τὸν πόλεμον ἠναγκάσθησαν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ Ἀμβούργον καὶ νὰ περάσουν τὸν χειμῶνα των εἰς τὸ Nerví μίαν μικρὰν πόλιν τῆς Ἰταλίας, ὅπου καὶ ἀπέθανε, προσβληθεῖσα ἀπὸ βρογχοπνευμονίαν. Εἰς τὸ πένθος τῆς δυστυχισμένης μητέρας καὶ ἀδελφῆς λαμβάνουν μέρος ὅλαι ὅσαι ἐγνώρισαν τὴν ἀτυχῆ γυναῖκα ἢ ὁποῖα καὶ ἐπάλασε καὶ ἐπόνεσε πολὺ εἰς τὴν ζωὴν, καὶ τόσον πλοῦσια καὶ γενναῖα ἐσκόρπισε

γύρω της τὸ φῶς τοῦ πλουσίου της πνεύματος καὶ τοὺς θησαυροὺς τῆς μεγάλης καὶ ὀραίας της καρδιάς.

K. PAPPEN

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΙΛΙΑΝ ΤΗΣ κ. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ἡ κ. Γαλάτεια Καζαντζάκη ὑπέβαλε φέτος εἰς τὸν διαγωνισμὸν τῶν Διδακτικῶν βιβλίων πέντε ἀναγνωστικά, τὰ ὅποια ἤλθαν πρῶτα καὶ εἰσάγονται φυσικὰ εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους.

Ἐτυχε νὰ εἶμαι καὶ ἐγὼ μεταξὺ τῶν κριτῶν τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων καὶ ὁμολογῶ ὅτι εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τὰ βιβλία τῆς μου ἐφάνησαν καλλίτερα ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα.

Ἄν παρουσίαζαν μίαν ἀδυναμίαν, αὐτὴ ἦτον ἡ γλωσσικὴ. Ἡ κ. Καζαντζάκη ὡς δημοτικίστρια χάνει πολὺ ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς, εὐθὺς ποὺ γράψῃ εἰς καθαρεύουσαν. Ἐν τούτοις τὰ βιβλία τῆς εἶχαν χαρίσματα τεχνικὰ, καὶ παιδαγωγικά, ὥστε ὅλοι σχεδὸν οἱ κριταὶ τῆς ἔδωκαν τὴν ψῆφον των.

Ἡ συγγραφεὺς τῶν βραβευθέντων ἀναγνωστικῶν ὁμίλησε προῦθες εἰς τὸν Ἐκπαιδευτικὸν Ὁμιλον, ἀκριβῶς διὰ τὰ βιβλία τῆς καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην εἰς τὴν ὁποίαν εὐρέθη νὰ γράψῃ εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Αἱ περισσότεραι ἀπὸ τὰς ἀναγνωστρίας τῆς «Ἐφημ. τῶν Κυριῶν» θὰ γνωρίσουν τὸ ἔργον τῆς κ. Καζαντζάκη καὶ θὰ κρίνουν μόναι των ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησιν μὲ τὴν ὁποίαν τὰ παιδιὰ των θὰ τὰ διαβάζουν, τὸσον ἡ συγγραφεὺς ἐψυχολόγησε τὰ παιδιὰ.

Νομίζω δὲ ὅτι μερικαὶ περικοπαὶ ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τῆς, μὲ γενικὰς περὶ παιδιῶν ιδέας, τὰς ὁποίας δημοσιεύομεν, θὰ ἐνδιαφέρουν κάθε γυναῖκα καὶ ξεχωριστὰ κάθε μητέρα.

«Εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον ἄνθρωπος ποὺ δὲν εἶναι ποιητὴς νὰ γράψῃ βιβλίον γιὰ τὰ παιδιὰ. Καὶ εἶναι ἀνοησία νὰ πιστεύομεν ὅτι ὁ παιδαγωγὸς ποὺ σπούδαζε χρόνια στὴν Εὐρώπῃ, ποὺ ξέρει ὅλα τὰ παιδαγωγικὰ συστήματα θὰ εἶναι ὁ ἱκανὸς νὰ γράψῃ τὸ Ἀναγνωστικὸν βιβλίον τῶν παιδιῶν. Τὸ πρόγραμμα τῆς ὕλης μπορεῖ νὰ τὸ δώσῃ, μπορεῖ νὰ μᾶς πῇ τί πρέπει νὰ γίνῃ ἕνα βιβλίον γιὰ νὰ εἶναι παιδαγωγικόν, ἀλλὰ νὰ μᾶς γράψῃ, ἂν δὲν εἶναι ποιητὴς, εἶναι ἀδύνατον. Γιὰ νὰ ζωντανέψῃ μία ἰδέα, πρέπει νὰ περάσῃ ἀποπάνω τῆς ἢ πνοῆς τῆς δημιουργίας. Μόνον ἡ δημιουργικὴ πνοὴ μπορεῖ νὰ δώσῃ ζωὴν, δύναμιν καὶ ὁμορφίαν στὴν ἄψυχον γνώσιν. Μπορεῖ νὰ μᾶς λέγῃ ὁ παιδαγωγὸς πῶς τὸ παιδί πρέπει νὰ συνηθίσῃ στὸν κίνδυνον, ἀλλὰ τὸ πῶς θὰ συνηθίσῃ, αὐτὸ θὰ τοῦ τὸ μάθῃ ὁ συγγραφεὺς, ὁ ποιητὴς ὁ δημιουργός.

Ἐνα μονάχα μονοπάτι ὁδηγᾷ σίγουρα στὸ νοῦ καὶ στὴν καρδίαν τοῦ παιδιοῦ: Τὸ γελαστό, χαρούμενον μονοπάτι τῆς τέχνης, ποὺ ἄντι καὶ

παίζοντας μᾶς ἀνεβάζει στὴν κορυφὴν τῆς ζωῆς. Καὶ τὴν πρὸ στοιχειώδη γνώσιν ἂν θέμιε νὰ χαρίσωμαι στὸ πνεῦμα τοῦ παιδιοῦ, ποτὲ δὲν θὰ τὸ κατορθώσωμε ἂν δὲν φαιδρύνομε τὴν γνώσιν αὐτὴ μὲ τὸ ἱλαρὸν χαμόγελο τῆς ποιητικῆς συγκινήσεως.

Καὶ τὴν πρὸ στοιχειώδη ἔννοια τιμότητος, ὑπερηφάνειας, μόνον ἡ τέχνη μπορεῖ νὰ τὴν μετουσιώσῃ σὲ σάρκα καὶ αἷμα. Γιατὶ μόνον ἡ τέχνη ἐκφράζει ἀπειθείας τὴν οὐσία τῆς ζωῆς καὶ μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνήσῃ τὴν μὴ ψυχὴν μὲ τὴν ἄλλην. Καὶ τὸ παιδί ποῦ εἶναι ὅλο δημιουργία καὶ ποῦ μὲ τὸ παιχνίδι ἀνεβαίνει κάθε μέρα καὶ κάθε στιγμὴ πλῆθος σκαλοπάτια στὴν ψυχικὴν ἐξέλιξιν, μόνον μὲ δημιουργοὺς μπορεῖ νὰ ἐπικοινωνήσῃ. Αὐτοὶ μόνον καταλαβαίνουν τὸ παιδί, μὰ καὶ τὸ παιδί μόνον αὐτοὺς μπορεῖ νὰ καταλάβῃ. Γιατὶ ἡ ψυχὴ τοῦ παιδιοῦ εἶναι γεμάτη ποίησι καὶ ἀνησυχία δημιουργικῇ. Θέλει πάντα τὴν καίρι ἐντύπωσιν νὰ τὴν προσδέχεται ἀγνή, ὅπως τοῦ δίνει ἡ φύσις, ὅχι σὰν πρόφασις ἠθικολογίας. Τὸ παιδί ποτέ του δὲ γελιέται. Τὸ κάθε τι ποῦ τοῦ λέμε, ξέρει πάντα γιατί τοῦ τὸ λέμε, καὶ ἂν καταλάβῃ πῶς τὸ παραμυθία ποῦ τοῦ διηγόμαστε, ἔχει σκοπὸ νὰ τὸ συμβουλέψῃ νὰ μὴ κἀνῃ ἄτακτα ἢ νὰ διαβάξῃ τὸ μάθημά του, τὸ παραμυθία αὐτὸ ἀμέσως γίνεται ἀντιπαθητικόν. Ἡ εἰλικρινὴς φύσις τοῦ παιδιοῦ συχναίνεται τὰ πλάγια μέσα τῆς νοουθεσίας. Τὸ παιδί θέλει νὰ τοῦ πῆς τὸ παραμυθία γιὰ τὸ παραμυθία, καὶ προτιμᾷ νὰ τοῦ γίνετα ἡ συμβουλή, καὶ ἡ παρατήρησις ἀπ' εὐθείας καὶ χωρὶς περιστροφῆς.

Εἶναι λοιπὸν φυσικὸ καὶ τὸ βιβλίον τοῦ παιδιοῦ νὰ μὴν εἶναι φορτωμένον συμβουλῆς καὶ παραδείγματα, καὶ κάτω ἀπὸ τὸ κάθε διήγημα ἢ κεφάλαιο, νὰ μὴν βγαίνῃ πάντα καὶ τὸ ἠθικὸ συμπέρασμα. Ἀλλὰ γι' αὐτὸ τὸ βιβλίον ἀνάγκη νὰ εἶναι γραμμένον δίχως καμμιὰ φανερὴ προσπάθειαν ἠθικοποιήσεως καὶ διαπλάσεως. Πῶς ὅμως θὰ γίνῃ αὐτὸ ἂν μᾶς λήψῃ τὸ μοναδικὸ μέσον ποῦ ἀπαιτεῖται: ἡ Τέχνη; Ἐνα παιδαγωγικὸ σύστημα γιὰ νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ νὰ θαυματοουργήσῃ ἀπαραίτητα πρέπει νὰ τὸ ἐμψυχώσῃ ἡ Τέχνη.

ΠΕΡΙ ΥΠΝΟΥ ΚΑΙ ΟΝΕΙΡΩΝ

Ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ ὕπνος ὀνομάζεται ἀδελφὸς τοῦ θανάτου. Ἡ παρομοίωσις δὲν εἶναι ἐπιτυχής. Ὁ κοιμώμενος δὲν παρουσιάζει καθόλου τὴν ὄψιν πτώματος· καὶ θά-

νατος σημαίνει παῦσις τῶν λειτουργιῶν τῆς ζωῆς· κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου γίνεται μόνον ἀναστολή αὐτῶν μερικῇ, διὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἔπειτα ζωὴ μὲ μεγαλειτέραν ἔντασιν. Διότι κοιμώμεθα ὅχι διότι ἐξητλήθημεν ἀλλὰ κοιμώμεθα διὰ νὰ μὴ ἐξαντληθῶμεν.

Ποικίλλει δὲ ὁ ὕπνος ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ φύλου.

Ὅσον νεώτερον εἶναι τὸ ἄτομον τὸσον καὶ μεγαλειτέραν ἀνάγκην ὕπνου ἔχει. Τὸ βρέφος λ. χ. κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ζωῆς του ἔχει ἀνάγκην μόνον ὕπνου καὶ τροφῆς, διότι ἡ αὔξησις τοῦ σώματός του ἐκτελεῖται διὰ περισσοτέρας φθορᾶς τῶν διαφόρων ὑλῶν αἱ ὁποῖαι χρησιμεύουν πρὸς αὔξησιν αὐτοῦ. Διὰ τὸν ἴδιον λόγον τὰ μεγαλειτέρας ἡλικίας παιδιὰ πρέπει νὰ κοιμῶνται ἐνωρίς. Παιδιὸν ἡλικίας 4—6 ἐτῶν πρέπει νὰ κοιμᾶται ἔνδεκα ὥρας. Ἐφ' ὅσον δὲ αὐξάνει ἡ ἡλικία αἱ ὥραι τοῦ ὕπνου ἐλαττοῦνται. Παιδιὸν ἡλικίας 13 ἐτῶν ἔχει ἀνάγκην ὕπνου 9 ὥρων. Οἱ ἔφηβοι 8 ὥρας. Οἱ ἐνήλικοι κοιμῶνται ἀκόμη ὀλιγώτερον τῶν ἐφήβων, οἱ δὲ γέροντες ὀλιγώτερον ὅλων.

Ὅσον ὁ κανονικὸς ὕπνος τῆς νυκτὸς ἐπιφέρει μεγάλην ἐπανόρθωσιν εἰς τὸν ὀργανισμὸν μας τὸσον ὁ ὑπερβολικὸς ὕπνος καὶ αἱ ἀγρυπνίαι φέρουν μεγάλην βλάβην εἰς τὴν ὑγίαν μας. Πολὺ μεγάλη διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ ὕπνου τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ὕπνου τῆς νυκτὸς.

Ὁ ὕπνος τῆς ἡμέρας ὀποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ διάρκεια αὐτοῦ ἀδύνατον νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς ἐξαντληθείσας δυνάμεις μας. Τοῦναντίον ἐξασθενεῖ τὸς μῦς τοῦ σώματος, ναρκώνει τὰς αἰσθήσεις, καταστρέφει τὰς ἐκ τῆς κινήσεως προερχομένας ὀφελείας καὶ ἔχει ὡς ἐπακόλουθον τὴν πολυσαρκίαν καὶ τὴν στρέβλωσιν τῆς διανοίας.

Ὁ ὕπνος τῆς ἡμέρας ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ τὸ θέρος, ὅτε τὸ σῶμα μας ἐξαντληθὲν ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀναζωογονηθῇ διὰ τοῦ ὕπνου ἵνα ἐκτελέσῃ πᾶσαν ἐργασίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς πρέπει νὰ μὴ παρατείνεται διότι τότε ἐξυπνώμεν μὲ πονοκέφαλον ὁ ὁποῖος δύναται πολλάκις νὰ παραταθῇ μέχρι τῆς ἐσπέρας. Τὰ ὑπνωτικά φάρμακα ἐπιφέρουν μὲν ὕπνον, ἀλλὰ ὅχι κανονικόν.

Ὁ ὕπνος διαφέρει καὶ ὡς πρὸς τὸ φύλον.

Ὁ ὕπνος τῶν γυναικῶν εἶναι πολὺ ἐλαφρότερος τοῦ ὕπνου τῶν ἀνδρῶν.

Ὁ Ὁμηρὸς ὀνομάζει τὸν ὕπνον ἀνακτα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διότι ἔχει δύναμιν ἀπεριόριστον καὶ ἔρχεται ἐλευθέρως εἰς ὅλους ὅταν θέλει καὶ κανεὶς δὲν ἔμπορεῖ νὰ τοῦ ἀντισταθῇ. Μόνον εἰς τὸν Δία, λέγει ὁ Ὁμηρὸς δὲν

ἤρχετο ἐλευθέρως καὶ ὅταν ἤθελεν, ἀλλὰ μόνον ὅτε αὐτὸς τὸν ἐφώναζε, διότι ἐλθὼν ποτὲ ἀπρόσκλητος τὸσον τὸν ἐξηρέθισε ὥστε ὁ Ζεὺς θυμωθεὶς ἠθέλησε νὰ τὸν ὀρίῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ αὐτὸς μετὰ βίας ἐσώθη καταφυγὼν εἰς τὴν μητέρα του Νύκτα. Μόνον κατὰ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον κατώρθωσεν ἡ Ἥρα νὰ τὸν στείλῃ ν' ἀποκοιμήσῃ τὸν Δία διὰ νὰ νικήσωσιν οἱ Ἕλληνες τοὺς Τρώας ὑποσχεθεῖσα εἰς αὐτὸν θρόνον χρυσοῦν ἡφαιστότηκτον καὶ ἀφθαρτον καὶ τὴν Πασιθέαν μίαν τῶν Χαρίτων ὡς γυναῖκα.

Ὁ Ὀβίδιος ἀναφέρει ὅτι ὁ Ὑπνος κατῴκει εἰς τὴν χώραν τῶν Κεμερίων (σήμερον Ἰσπανίαν) εἰς σπήλαιον βαθύτατον ὅπου ποτὲ δὲν ἔβλεπεν ὁ ἥλιος. Πλησίον δὲ τοῦ σπηλαίου ἔρρεεν ὁ ποταμὸς τῆς Λήθης. Πέριξ τοῦ σπηλαίου ἦτο δάσος πυκνὸν ἀπὸ μύκωνας (τὸ λεγόμενον κοινῶς ἀφίονι καὶ τὸ ὁποῖον εἰς μεγάλην κλίμακα μεταχειρίζονται αἱ λαϊκαὶ τάξεις διὰ νὰ κοιμίζον τὰ μωρὰ των) καὶ μανδραγόρας καὶ ἄλλα τοιαῦτα φυτὰ καὶ δένδρα ἐπὶ τῶν ὁποίων δένδρων ἐνεφώλευαν γλαῦκες καὶ νυκτερίδες. Εἰς τὴν ἰδίαν χώραν καὶ πλησίον τῆς κατοικίας τοῦ Ὑπνου κατῴκουν καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ τὰ ὄνειρα, ἐκ τῶν ὁποίων ὡς ἐπισημότερα ἀναφέρονται ὁ Μορφεὺς ὁ Ἴκελος, ὁ Φάνταστος. Καὶ ὁ Ζεὺς πολλάκις μετεχειρίζετο τὰ τέκνα τοῦ Ὑπνου τὰ ὄνειρα ἀποστέλλων αὐτὰ εἰς διαφόρους ὡς προμηνητὰς ἢ καὶ ἐκτελεστάς διαφόρων αὐτοῦ παραγγελιῶν. Ὁ Ὁμηρὸς λέγει εἰς τὴν Ἰλιάδα ὅτι ὁ Ζεὺς ἐνῶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐκοιμῶντο, αὐτὸς ἐπιθυμῶν νὰ τιμῆσῃ τὸν Ἀχιλλεῖα, ἠγρύπνει. Ἐνῶ δὲ πολλὰ ἐγύριζαν μέσα εἰς τὸν νοῦν του τοῦ ἐφάνη καλλίτερον ἀπ' ὅλα νὰ εἰδοποιήσῃ αὐτὸν δι' ὄνειρον. Ἐφώναξε λοιπὸν τὸν οὐλον ὄνειρον καὶ τὸν ἀπέστειλε εἰς αὐτὸν νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ τί πρέπει νὰ κάμῃ.

Ἡ πρώτη περίοδος τοῦ ὕπνου εἶναι μᾶλλον βαρεῖα καὶ ποικίλλει ἀπὸ 5—6 ὥρας. Κατόπιν ἡ πνευματικὴ δύναμις ἐξεγείρεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον οὕτως ὥστε παρουσιάζονται περίοδοι συναισθήσεως διαλείπουσαι. Αὐτὸς εἶναι ὁ κατάλληλος χρόνος δι' ὄνειρα. Καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώριζον ὅτι ὄνειρα βλέπομεν μόνον κατὰ τὰς πρωϊνὰς ὥρας διὰ τοῦτο ὁ Θεόκριτος λέγει κάπου «Ἐγγυθὶ θ' ἡώς. Εὔτε καὶ ἀτρεκέως ποιμαίνεται ἔθνος ὄνειρων». Τί ἐστὶ ὄνειρον; Ὁ Ὀβίδιος ὡς εἶπομεν ὀνομάζει τὰ ὄνειρα τέκνα τοῦ ὕπνου φθάνοντα εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν χιλίων καὶ ἐπέκεινα. . . .

(Ἀπὸ τὴν διάλεξιν τῆς ἱατροῦ κ. Α. Βασιλειάδου εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων).

ΓΕΡΜΑΝΟΙ ΔΙΑΒΑΙΝΟΝΤΕΣ ΤΟΝ ΒΙΣΤΟΥΛΑΝ

ΤΟ ΑΣΠΡΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

(Συνέχεια εκ του προηγουμένου)

Αυτό ἦτο σπουδαιότατον. Νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν μητέρα της οὔτε τὸ ἐσκέφθη κἀν. Ἦσαν τόσοσιν στενοχωρημένοι τῆς ἡμέρας αὐτές, καὶ ἡ κερὰ Μαρία ποῦ ἐπωλοῦσεν εἰς διάφορα σπίτια τὰ πολύτιμα κοσμήματα τῆς μητέρας της, ἐτριγύριζε τώρα πέντε ἕξ ἡμέρες, μὲ ἓνα διαμάντινο βραχιόλι, χωρὶς νὰ εὑρίσκη ἀγοραστήν. Καὶ ἡ μητέρα της ὄλο ἔκλαιε μέρα καὶ νύκτα ποῦ τὸ σπῆτι των ἔμοιαζε σὰν νὰ εἶχαν κἀποιον ποῦ πέθανε.

Παρέδωκε λοιπὸν τὸ γράμμα της εἰς τὴν φίλην της, τὴν συνδρομητρίαν τοῦ Περιοδικοῦ νὰ τὸ στείλῃ, ὅπως καὶ τὸ ἄλλο εἰς τὴν διεύθυνσιν.

— Πῶς μητέρα, ἐδῶ. Δὲν ξέρεις ὅτι ἔχω μάθημα Ἀγγλικό ;

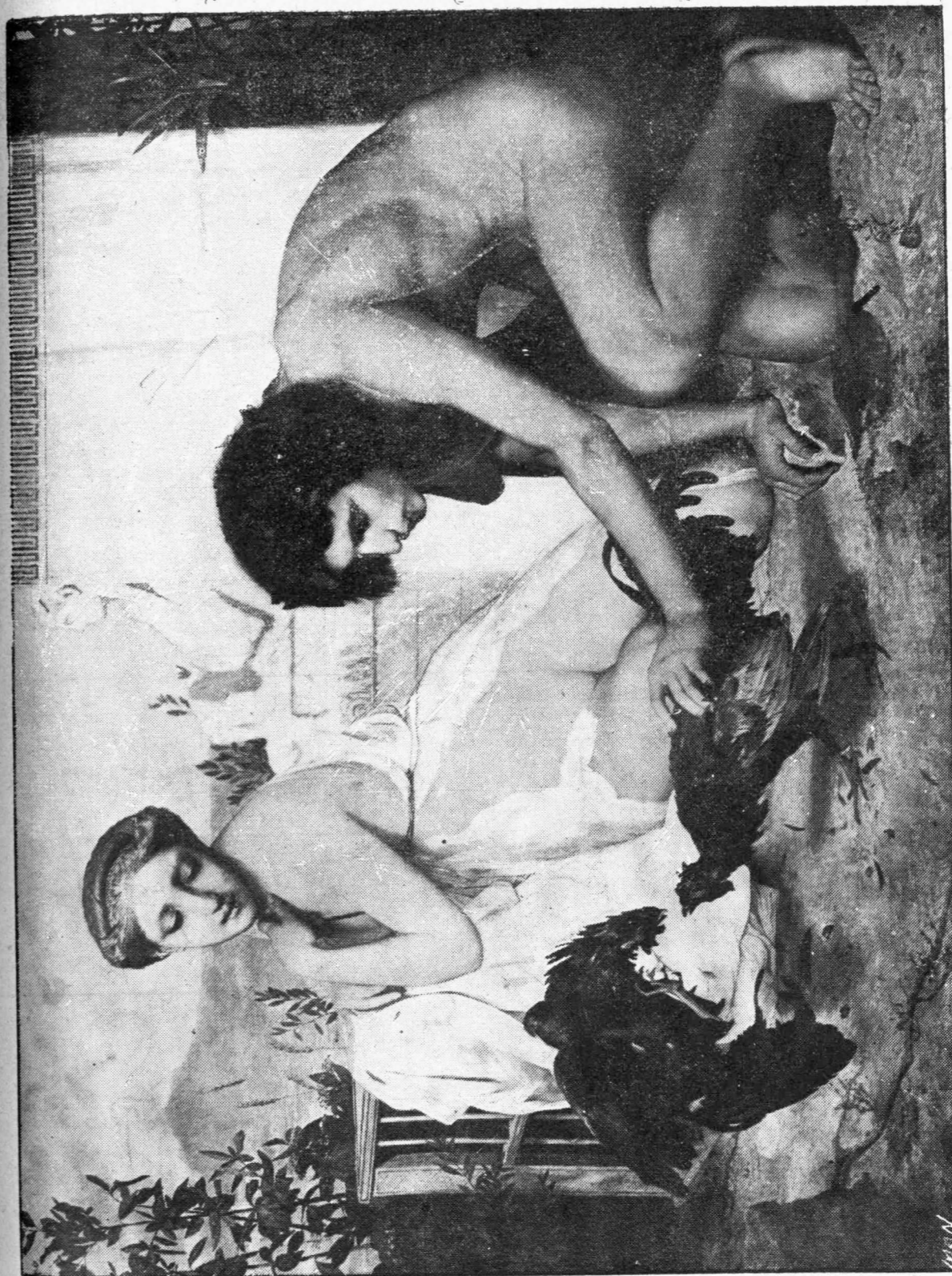
— Θέλω νὰ παρακολουθήσω καὶ ἐγὼ Ἀγγλικά. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν μία φίλη μου μοῦ εἶχε δώσει μερικὰ μαθήματα θὰ ἤθελα πολὺ νὰ ἐργασθῶ μαζὴ σου, γιὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ ἐννοῶ καλὰ ὅ,τι διχάζω. Ὑπάρχουν τόσα ὠραῖα Ἀγγλικά βιβλία.

— Ὡστε θὰ γίνῃς καὶ σὺ μαθήτρια τῆς μίς ;

— Μαθήτρια ὄχι, μόνον ἀκροάτρια. Οὔτε θέλω νὰ μάθῃ ὅτι θὰ ἔρχωμαι νὰ παρακολουθῶ τὴν διδασκαλίαν της.

— Μὰ τότε ἠμπορεῖ νὰ σὲ παρεξηγήσῃ. Νὰ νομίζῃ ὅτι θέλεις νὰ εὑρίσκεσαι εἰς τὸ μάθημα, διότι δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνην...

Ἡ κ. Ζαδὴ ἐγέλασε ἓνα γέλιο βιασμένον καὶ ἐκοκκίνησε σὰν παπαροῦνα. Μήπως ὁ Στέφανος ἐκατάλαβεν ὅτι ἤρχετο διότι ὑποπτεύτο τὴν Ἀγγλίδα παιδαγωγὸν καὶ διὰ τὸν υἱὸν της, ὕστερα ἀπὸ τὴν βεβαιότητα ποῦ εἶχε σχηματίσῃ διὰ τὰς σχέσεις της μὲ τὸν πατέρα του. Αὐταὶ ἦσαν τόσοσιν γνωσταὶ εἰς ὅ-

ΑΓΩΝΕΣ ΠΕΤΕΙΝΩΝ

Ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς διασκεδάσεις τῶν ἀρχαίων.

λους, ώστε και η ύπηρεσία ακόμη ετολμοῦσε νὰ ὀμιλῇ ἐμπρὸς τῆς.

Ἡ καμαριέρα τῆς μάλιστα εἶχε καταντήσει ἀνυπόφορος. Εἰς κάθε παρατήρησίν τῆς ἀπαντοῦσε στερεότυπα. Τί θέλετε νὰ κάμω, κυρία; Ἄλλας διαταγὰς δίδετε σεις, ἄλλας ἢ πεθερά σας καὶ ἄλλας ἢ μίς. Καὶ ὁ Κύριος, ἐπρόσθετε μὲ εἰρωνίαν, εἶναι πάντοτε μὲ τὴν γνώμην τῆς δασκάλας.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ θέσις τῆς κ. Ζαδῆ εἰς τὸ σπίτι τῆς, ἀφότου πρὸ τριῶν μηνῶν εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπὸ τὴν Ἑλβετίαν ἦτο χειρότερα καὶ ἀπὸ τῆς τελευταίας ζήτησης. Ἡ πεθερά τῆς ἡ ὁποία εὐθὺς ἀφότου εἶχεν ὑπανδρευθῆ, δὲν ἠμποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐπέμβασίν τῆς εἰς τὸ νοικοκυρεῖο, τὴν εἶχεν ὑποκαταστήσει εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ σπιτιοῦ, ὅπως αἱ κατὰ καιροὺς διδασκάλισσαι τοῦ υἱοῦ τῆς τὴν εἶχαν ὑποκαταστήσει εἰς τὰ καθήκοντα τῆς συζύγου.

Ἡ κ. Ζαδῆ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐπιστροφῆς τῆς εἶχεν ἐξαναστῆ. Ἐπειτα ὅμως ὡς γυναῖκα λογικὴ ὑπετάχθη εἰς τὴν τύχην τῆς. Εὗρισκεν ἄλλως τε, εὐθὺς ποῦ ἤρχισε νὰ σκέπτεται ψυχραιμότερα, φυσικὴν τὴν μεταβολὴν αὐτὴν, ὅστερα ἀπὸ δέκα χρόνια ποῦ εἶχε καταδικασθῆ νὰ ζῆ σὰν ἐξόριστῃ εἰς τὸ Davos. Ἐκεῖ τὴν εἶχε στείλει ὁ ἄνδρας τῆς κατὰ συμβουλήν τῶν ἰατρῶν, κατόπιν στηθικῆς παθήσεως ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχεν προσβληθῆ, μετὰ ποῦ ἐθῆλασε τὸ δευτέρου τῆς παιδί, τὴν Μαρίκα τῆς.

Πόσο ἀκριβὰ εἶχε πληρώσει ἡ καὶ μὲν ἡ γυναῖκα τὴν μεγάλην τῆς στοργὴν πρὸς τὰ παιδιὰ τῆς, καὶ τὴν μεγάλην τῆς ἐπιθυμίαν νὰ μὴν δυσαρεστῆ τὸν ἄνδρα τῆς. Διότι ὁ κ. Ζαδῆς ἠμποροῦσε νὰ ἐννοῇ ὅπως δῆποτε τὴν ἀνάγκην μιᾶς μαγειρίσσης καὶ μιᾶς καμαριέρας. Ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦσε, δὲν εἰμποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἰδέαν ὅτι ἔπρεπε νὰ πληρῶνῃ μίαν ζήτην γυναῖκα γιὰ νὰ θηλάζῃ τὰ παιδιὰ τοῦ.

Ἡ μητέρα τοῦ ποῦ δὲν ὑπέφερε τὴν νύμφην τῆς, τοῦ ἐδυνάμωνε μὲ τρόπον αὐτὸς τοῦ τῆς ιδέας. Καὶ ὅταν ὁ ἰατρός καὶ εἰς τὸ πρῶτον καὶ εἰς τὸ δεύτερον παιδί εἶχε συστήσει νὰ προσληφθῆ παραμὰνα, αὐτὴ ἡ κ. Ζαδῆ ἐπέμεινε νὰ θηλάσῃ μόνη τῆς, καὶ διότι τὸ ἐποθοῦσε ἡ ἰδία, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ δυσαρεστῆ καὶ τὸν ἄνδρα τῆς.

Τὸ κοριτσάκι ἦτο ἐξ μηνῶν, ὅταν ἐπαρουσιάσθησαν τὰ πρῶτα στηθικὰ φαινόμενα. ἤρχισαν μὲ ἐξάντλησιν, μὲ ἓνα εἶδος λευχαιμίας, γιὰ νὰ ἐκδηλωθῶν μὲ αἰμοπτυσίαις καὶ μὲ καταφθνή προσβολὴν καὶ τῶν δύο πνευμύ-

νων. Ὁ ἰατρός ἀμέσως διέταξε τὸ Davos. Εἰς τὸ πρῶτον ἀκόμη στάδιον, ἂν ἔφευγεν ἀμέσως θὰ ἐσώζετο. Ὁ ἄνδρας τῆς ὁ ὁποῖος ἔτρεμε μήπως πάθει ὁ ἴδιος, τὴν ἔστειλεν ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ μετὰ τέσσαρας ἀκριβῶς ἡμέρας εἶχε κανονίσει τὸ ταξίδι τῆς εἰς τὸ Davos. Ἐφυγε μόνη χωρὶς συνωδόν, χωρὶς καὶ νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς, δῆθεν νὰ μὴ συγκινηθῆ, πραγματικῶς ὅμως γιὰ νὰ μὴν τὰ φιλήσῃ καὶ τοὺς μεταδώσῃ τὰ μικρόβια. Καὶ ὁ ἄνδρας τῆς ἀκόμη εἶχεν ἔλθει τὴν τελευταίαν στιγμὴν εἰς τὸν σταθμόν, ὅπου εὗρισκετο μόνη μὲ μιὰ γρη῏α οἰκογενειακὴν τῆς ὑπηρετρίαν καὶ μὲ δύο ἐξαδέλφους τῆς τοὺς μόνους ἰδικούς τῆς συγγενεῖς.

Προσποιοῦμενος ὅτι ἔπρεπε νὰ τακτοποιήσῃ τὸ μπαούλο τῆς, νὰ τῆς φέρῃ, πορτοκάλια τὴν τελευταίαν στιγμὴν εὗρέθη ἔξω ἀπὸ τὸ βαγόνι καὶ ἀπέφευγε καὶ νὰ τὴν φιλήσῃ ἀκόμη. Καὶ ἔτσι εἶχε μείνει μόνη μὲ τὸ αἶσθημα ὅτι τὴν ἔδιωχναν σὰν σκυλὶ λεπρισμένο, ὅτι δὲν εἶχε κανένα πλέον εἰς τὸν κόσμον, ὅτι τὴν ἔστελλαν νὰ ἀποθάνῃ μακρεια, ζήτην καὶ ἔρημη, μέσα εἰς ξένους καὶ ἀγνώστους.

Ἡ μόνη τῆς παρηγορὰ εἰς τὸ Davos ἦσαν τὰ γράμματα τοῦ Στέφου τῆς, τοῦ μικροῦ τῆς ἀγοριοῦ ποῦ τῆς ἔλεγε πόσο τοῦλειπεν ἡ ἀγάπη τῆς καὶ πῶς τὴν ἐπερίμενε νὰ γυρίσῃ μὲ λαχτάρα.

Τὸ παιδί πραγματικῶς ἐλάτρευε τὴν μητέρα τοῦ, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχε κληρονομήσει κάθε καλὸ καὶ εὐγενικὸν αἶσθημα. Ὁ ἀπότομος αὐτὸς χωρισμὸς τὸ εἶχε πολὺ πικράνει, καὶ περισσότερο τὸ γενικὸν ξερίζωμα ἀπὸ κάθε συνήθειαν, ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὸ σπίτι εἰς τὸ ὁποῖον εἶχε γεννηθῆ καὶ μεγαλώσει.

Διότι ὁ κ. Ζαδῆς, εὐθὺς ὅπου ἔφευγεν ἡ γυναῖκα τοῦ, ἐπώλησεν ὅλα τῆς τὰ ἐπιπλα καὶ μετέφερε τὴν οἰκογένειάν τοῦ εἰς τὸ νησί, ὅπου εἶχεν ἓνα ἐξοχικὸ σπίτι. Ἐκεῖ βέβαια ὁ καθαρὸς ἀέρας δὲν εἰμποροῦσε παρὰ νὰ ἀπολυμάνῃ ἀπο κάθε μικρόβιον, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦσε νὰ εὗρισκετο εἰς τὸ περιβάλλον τῆς οἰκογενείας τοῦ.

Ἐκεῖ εἶχαν ἐμπιστευθῆ τὴν μικροῦλαν τῶν εἰς μίαν παλαιὰν ὑπηρετρίαν τῆς οἰκογενείας ἡ ὁποία εἶχε χάσει τὸ κοριτσάκι τῆς, περίπου τῆς ἰδίας ἡλικίας. Αὐτὴ ἐθῆλασε καὶ ἐμεγάλωσε τὸ μικρόν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἡ ἀσθενὴς μητέρα εἶχεν ἀποχωρισθῆ μὲ ἀληθινὸν σπαραγμὸν ψυχῆς. Ὅταν ἐγένιν ἐπτά ἐτῶν ἡ Μαρίκα Ζαδῆ εἶχεν εἰσαχθῆ εἰς τὸ Ζάππειον ὡς ἐσωτερικὴ, ὅπου ἔμενον ἀκόμη.

Ἡ κ. Ζαδῆ εἶχε θεραπευθῆ γρήγορα διότι ἡ πάθησίς τῆς ἦτο εἰς τὸ πρῶτον στάδιον, ἀλλὰ καὶ διότι ἠκολούθησε τὴν θεραπείαν μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν. Εὐθὺς ἀπὸ τὸ τρίτον ἔτος ὁ ἰατρός εἶχε δηλώσει ὅτι ἡ κυρία ἦτο ἐντελῶς καλά. Ἄλλ' ὁ σύζυγός τῆς δὲν ἤθελε νὰ ἀκούσῃ τίποτε.

Ἐφοβεῖτο περισσότερο διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ, παρὰ διὰ τὰ παιδιὰ, ὅπως ἔλεγε, δικαιογυόμενος. Ὅστερα καὶ ἡ μητέρα τοῦ ἡ ὁποία δὲν ἤθελε νὰ τῆς πειράξουν τὰς συνηθείας τῆς τῶρα ποῦ εἶχε τακτοποιήσει τὰ πάντα, ὅπως ἤθελε μετεχειρίζετο κάθε τρόπον διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς.

Ἀπὸ ἀναβολῆς εἰς ἀναβολὴν καὶ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἡ κ. Ζαδῆ ἔμεινε δέκα ὀλόκληρα χρόνια εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Τὰ γράμματα τοῦ ἀνδρός τῆς ἦσαν τόσο ψυχρὰ καὶ ἀποθαρρυντικὰ καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ νὰ τὴν θεωρῆ ἀσθενῆ τόσο μεγάλη, ὅστε ἠσθάνετο ὅτι ἐὰν ἐπέστρεφε, χωρὶς τὴν ἀδειάν τοῦ, ἡ ζωὴ τῆς θὰ ἦτο ἀνυπόφορος.

Τελευταίως ὅμως ὁ υἱός τῆς, τὸν ὁποῖον ἐλάτρευε καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἔγραφεν ὅλα τῆς τὰ παράπονα ἐπενέθη διὰ τὴν μητέρα τοῦ. Οἱ συγγενεῖς ἐτάχθησαν μὲ τὸ μέρος τοῦ νέου καὶ ὁ κ. Ζαδῆς ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅμως ὅρον ὅτι θὰ ἐτηροῦντο ὅλα τὰ προφυλακτικὰ μέτρα μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ.

Πρὸ τριῶν μηνῶν ἡ κ. Ζαδῆ εἶχεν ἐπιστρέψει, ἀλλ' οἱ ὄροι ἀκριβῶς αὐτοὶ ἔκαμαν τὸ σπίτι τῆς ψυχρὸ, ἀφιλόξενο, ἀγνώριστο. Ἡ πεθερά τῆς ποῦ ἐννοοῦσε νὰ τὴν κρατήσῃ εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ ὅλους καὶ ἀπὸ ὅλα, τῆς εἶχεν μὲν ὀρίσει ἓνα ὀλόκληρον πάτωμα ἀπὸ τὸ πολυόροφον σπίτι τῶν τῆς ὁδοῦ Μαργαρίτας, τὴν εἶχεν ὅμως μακρὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς καὶ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς.

Μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι ἡ Μαργαρίτα εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ ἥλιον καὶ καθαρὸν ἀέρα, τὴν ἐτοποθέτησαν εἰς τὸ τέταρτον πάτωμα, ἔκαμε τὸ ἰδικὸν τῆς δωμάτιον μὲ τὰ σαλόνια εἰς τὸ τρίτον καὶ δὲν εἰμποροῦσε νὰ περάσῃ κανεὶς εἰς τὸ δεύτερον ὅπου εἶχε βάλει τὸν Ζαδῆν καὶ τὸν υἱόν τοῦ, χωρὶς νὰ ὑποστῆ τὸν ἔλεγχόν τῆς.

Ὁ Στέφανος ἦτο καὶ δὲν ἦτο τρυφερὸς μὲ τὴν μητέρα τοῦ. Τὰ χρόνια ποῦ εἶχε περάσει μακρεια τῆς εἶχαν σιγὰ σιγὰ ψυχράνει τὴν παλαιάν τοῦ ἀγάπην. Μὲ τὴν τέχνην ἄλλως ἢ νεέ τοῦ ποῦ εἶχεν ἐμπνεύσει τὴν ἰδέαν τῆς προφυλάξεως καὶ τόσοσιν οἱ ὑποβληθέντες ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ὄροι ἦσαν σκληροὶ, ὅστε κάθε

φορὰν ποῦ ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα ὤρμοῦσε νὰ τὸν φιλήσῃ, εἶτε νὰ τὸν σφίξῃ στὴν ἀγκυλιὰ τῆς, ὁ νέος ἔσκυβε τὸ κεφάλι τοῦ, ὅστε νὰ φέρῃ μόνον τὸ μέτωπό τοῦ εἰς τὰ μητρικὰ χεῖλη, ἢ τὴν ἀπωθοῦσεν ἐλαφρὰ, καὶ ἐφάνετο βιαστικὸς, γιὰ νὰ ἀποφύγῃ τὰς μητρικὰς τρυφερότητας.

Ὅπως δῆποτε τὸ παιδί αὐτὸ ἦτον ἡ μόνη τῆς παρηγορία μέσα εἰς τὴν ἐρήμωσιν τῆς ψυχῆς τῆς καὶ εἰς τὴν νοσταλγίαν τῆς παλιᾶς τῆς ζωῆς.

Τὴν κόρην τῆς ποῦ εἶχεν ἀφίσει μωρό, δὲν τὴν εἶχε ἰδεῖ παρὰ μόνον τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς τῆς τῆς ἐφάνηκε δὲ τόσο ψυχρὰ καὶ ἀδιάφορος, ὅστε ἔχασε κάθε ἐλπίδα γιὰ τὴν ἀγάπην τῆς. Ἐνα πρᾶγμα τῆς ἔμενε. Νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Στέφου τῆς. Ἦτον ἀκριβῶς εἰς τὴν ἡλικίαν ποῦ θὰ εἶχε μικρὰ μυστικά, συμπαθείας, ὄνειρα, σχέδια γιὰ τὸ μέλλον. Ὁ πατέρας τοῦ σκληρὸς καὶ ἀπότομος ἄνθρωπος, ἡ γιγιά τοῦ ἀμόρφωτη, τυπικὴ καὶ ψυχρὰ κάθε ἄλλο παρὰ ἠμποροῦσαν νὰ τῆς διαφιλονικήσουν τὴν θέσιν τῆς συντρόφου καὶ φίλης, τὴν μόνην ποῦ ἠσθάνετο ὅτι ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ κοντὰ τοῦ.

Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸ ἀκόμη δὲν τὴν ἐβοηθοῦσεν ἡ μεγάλη τῆς δειλία, ἓνα εἶδος συστολῆς ποῦ τὴν ἐκυρίευεν ἐμπρὸς εἰς τὸ ὠραῖο αὐτὸ παλληκάρι, τὸ ὁποῖον τόσο ὀλίγον ἔμοιαζε μὲ τὸ μικρὸ τῆς ἀγοράκι τὸ χαϊδεμένο τῆς Στεφίκο τῶν εὐτυχισμένων χρόνων τῆς περασμένης τῆς ζωῆς.

Ὅπως δῆποτε τὴν ἡμέραν ποῦ εἶχε λάθει τὸ Παιδικὸν Περιοδικὸν μὲ τὸ διηγημά τοῦ, ὁ Στέφανος τὸ εἶχεν ἀφίσει εἰς τὸ τραπέζι τῆς μητέρας τοῦ, μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι θὰ τὴν ἔκανε εὐτυχῆ ἡ αἰφνιδία αὐτὴ ἀποκάλυψις τοῦ συγγραφοῦ τοῦ ταλάντου. Ἀλλως τε ἦτο ἡ μόνη μέσα εἰς τὸ σπίτι αὐτὸ ποῦ ἐννοοῦσεν ἀπὸ φιλολογίαν, ποῦ ἀγαποῦσε νὰ διαβάζῃ, ποῦ ἐνδιεφέρετο διὰ κάθε ὠραῖον καὶ εὐγενικὸν πρᾶγμα.

Καὶ μὲ πόσην χαρὰν ἀλήθεια ἡ κ. Ζαδῆ εἶχεν ἰδεῖ δημοσιευμένην τὴν εἰκόνα τοῦ παιδιοῦ τῆς, μὲ τί λαχτάραν εἶχε διαβάσει τὸ διηγημά τοῦ καὶ πόσον ὑπερηφανεύετο γιὰ τὰ ἐπαινετικὰ λόγια ποῦ τὸ ἐσυνοῦδεν.

Τὸ ἐμάντευα ὅτι κατὶ μεγάλο θὰ ἐγένετο αὐτὸ τὸ παιδί, ἔλεγε μόνη τῆς κάθε φορὰν ποῦ ἐπανελάμβανε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ διηγήματος. Μήπως τὰ γράμματα, ποῦ μοῦ ἔγραφε δὲν ἦσαν ἀληθινὰ ἀριστουργήματα. Καὶ σχεδὸν ἐλυπεῖτο, διότι δὲν ἐλάμβανε πλέον τὰ ὠραῖα αὐτὰ γράμματα, καὶ διότι τῶρα ποῦ ἐξοῦσε

κοντά του, κάτω από την ίδια στέγη, τον εύρισκε πολύ ολιγώτερο θερμόν, ήσθάνετο την τρυφερότητά του και την στοργήν του πολύ μετριώτερα, παρά όπως την είχε φαντασθή και όνειρευθή από τὰ γράμματά του.

Ἀπάντησες, Στέφρα μου, στὸ κοριτσάκι αὐτό; τὸν ἐρώτησε τέλος, ὅταν ἐτελείωσε τὸ Ἀγγλικὸν μάθημα καὶ ἡ μίς Μπέση ἀπεσύρθη; Καὶ μήπως εἶναι ἡ σκέψις αὐτῆ ποῦ σὲ κρατεῖ τόσο ἀφηρημένον; Ἡ γράφεις κανένα νέον διήγημα; Ἦταν τόσο ὠραῖο, μὰ τόσο ὠραῖο τὸ Ἄσπρο σου Τριαντάφυλλο, ποῦ ἐσκέφθηκα νὰ τὸ μεταφράσω Γαλλικὰ καὶ νὰ τὸ στείλω εἰς τὴν Pierre Coulevain, γιὰ νὰ μὰς πῆ τὴν γνώμη της. Ξέρεις τὴν εἶχα γνωρίσει εἰς τὴν Ἑλβετία πέρυσι, ὕστερα ποῦ ἔφυγα ἀπὸ τὸ Davos. Εἶναι τόσο καλὴ καὶ με ἐσυμπάθησε τόσο...

Ἦτον ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ἡ κ. Ζαδῆ μιλοῦσε εἰς τὸν Στέφρανον, γιὰ τὸ ἔργον του, διότι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ποῦ τὸ εἶχεν ἰδεῖ ἦτο ἡ πρώτη φορὰ ποῦ ἔμειναν μόνοι οἱ δύο των. Πάντοτε ἡ πεθερὰ της εὐρίσκετο μεταξὺ των πάντοτε ἐμακαίωνα κάθε ἀπόπειραν τῆς νύμφης της νὰ εὐρεθῆ μόνη εἴτε με τὸν ἄνδρα της, εἴτε με τὸ παιδί της, πάντοτε δῆθεν ἀπὸ ὑπερβολικὴν προσπάθειαν νὰ μὴ τὴν ἀφίγη νὰ κουράζεται, τὴν ἔστελε εἰς τὸ δωμάτιόν της πρὶν νὰ ἀποσυρθῆ αὐτὴ καὶ πρὶν νὰ βγοῦν οἱ ἄνδρες.

Ὅταν κάποτε ὁ Στέφρανος ἐδοκίμαζε νὰ ἀνεβῆ εἰς τὴν μητέρα του, ἢ εὐρίσκε τρόπον νὰ τρέξῃ ὀπίσω του ἀμέσως, ἢ τὸν ἐμπόδιζε νὰ ἀνέβῃ, με τὴν πρόφασιν ὅτι ἀνεπαύετο, ὅτι δὲν ἦτο καλὰ, ὅτι τὴν εἶχε ἀκούσει νὰ βῆγῃ ὅλην τὴν νύκτα.

Ἡ κ. Ζαδῆ τότε ἐπενόησε τὴν πρόφασιν νὰ παρακολουθῆ τὸ Ἀγγλικὸν μάθημα τοῦ Στεφάνου. Ἔτσι θὰ κατώρθωνε καὶ νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν παγίδαν τῆς Ἀγγλίδος, ἀλλὰ καὶ θὰ εὐρίσκετο μαζὺ του, χωρὶς τὴν παρουσίαν τῆς πεθερᾶς της, ἔστω καὶ μίαν ὥραν τὴν ἡμέραν.

Ἐγραψ βέβαια εἰς τὴν μικρούλα, εἶχεν ἀπαντήσῃ ὁ Στέφρανος εἰς τὴν ἐρώτησιν τῆς μητῆρας του. Ἐγραψ ἕνα πολὺ ὠραῖο γράμμα, μητέρα μου. Μὰ πολὺ ὠραῖο. Καὶ περιμένω τώρα τρεῖς ἡμέρας τὴν Ἐφημερίδα μου με ἀγωνίαν, με ἀληθινὴν ἀνυπομονησίαν.

—Θὰ ἔλθῃ ἡ Ἐφημερίς σου, μὴν ἀνησυχῆς. Καὶ θὰ εἶναι δημοσιευμένο τὸ γράμματάκι σου, ἴσως καὶ ἡ ἀπάντησίς σου. Γράφεις τόσο ὠραῖα γράμματα, Στέφρα μου. Πόσο μ' ἔκαναν εὐτυχισμένη, παιδί μου, τὰ ὠραῖα σου αὐτὰ

γράμματα, ἐκεῖ πέρα εἰς τὴν ἐξορίαν μου. Ὅταν γίνῃς μεγάλος συγγραφεὺς θὰ τὰ δημοσιεύσω χωρὶς ἄλλο.

— Τὸ πιστεύεις αὐτὸ ποῦ λές, μητέρα, ὅτι θὰ γίνω μεγάλος συγγραφεὺς;

Ἡ πόρτα ἐκτύπησεν ἔξαφνα καὶ ἡ καμαριέρα εἰσῆλθε με τὴν Παιδικὴν Ἐφημερίδα καὶ δύο τρία γράμματα εἰς τὸ χέρι. Ὁ Στέφρανος ἔρπαξε βιαστικὰ τὸ φυλλάδιον, ἔσχισε τὴν ταινίαν, ἐνῶ ἡ μητέρα του ἐπροσπαθοῦσε νὰ ἰδῆ μαζὶ του, ἐὰν ὑπῆρχε τὸ γράμμα του τυπωμένον εἰς τὴν πρώτην σελίδα, ὅπως εἶχε τυπωθῆ τὸ διήγημά του. Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρχε δυστυχῶς. Μητέρα καὶ υἱὸς χωρὶς νὰ εἰποῦν τίποτε κατελήφθησαν ἀπὸ μεγάλην στενοχωρίαν. Ἡ κ. Ζαδῆ εἶχε χλωμιάνει, ἐνῶ ὁ Στέφρανος εἶχεν αἰσθανθῆ ὅτι ἐγίνετο κατακόκκινος.

— Μὰ καὶ τὰ γράμματα εἶναι ἰδικὰ σου, εἶχεν εἰπεῖ ἔξαφνα ἡ κ. Ζαδῆ καὶ τοῦ ἔτεινε τὰ γράμματα ποῦ εἶχεν ἀφίσει ἡ καμαριέρα ἐπάνω στὸ τραπέζι.

Τὸ γράμμα ἦτον ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Παιδικοῦ Περιοδικοῦ, ἡ ὁποία ἔλεγεν ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ συνεχίσῃ τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀλληλογραφίας τῶν δύο νέων, χωρὶς νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς σχόλια.

Τὴν ἀπάντησίν του ἐν τούτοις πρὸς τὸ Ἄσπρο Λουλουδάκι ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν σχετικὴν στήλην τῆς ἀλληλογραφίας, εἰς τὴν τελευταίαν σελίδα, ὅχι ὅμως καὶ τὸ γράμμα τῆς μικρᾶς.

Τοῦ ἐπανελάμβανε καὶ πάλιν θερμὰ συγχαρητήρια καὶ τὸν ἐσυμβούλευε νὰ ἐξακολουθήσῃ νὰ μελετᾷ καὶ νὰ γράφῃ. Με τὸν καιρὸν θὰ γίνετε ἕνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους μας συγγραφεῖς, ἔλεγεν ὁ διεθυντής ὁ ὁποῖος καὶ ἔστειλεν ἐσώκλειστον τὸ γράμματάκι τῆς Ἄννης Δαρᾶ.

Μητέρα καὶ υἱὸς ἐφάνηκαν ὅχι πολὺ ἰκανοποιημένοι ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ διεθυντοῦ. Πῶς! θὰ γίνῃ ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους συγγραφεῖς! Καὶ δὲν εἶναι ἀπὸ τώρα, ἔλεγεν ἀπὸ μέσα της ἡ κ. Ζαδῆ! Ὅθ ἤθελα πολὺ νὰ εἴξεραι, εἶπεν ἔπειτα δυνατὰ, ποιοὶ εἰν' αὐτοὶ οἱ καλλιτέροι σου; Ἐγὼ τοῦλάχιστον καὶ ἀπὸ τὰ Γαλλικὰ διηγήματα, ποῦ ἔχω διαβάσει ὡς τώρα δὲν ἐνθυμοῦμαι κανένα ὠραϊότερο ἀπὸ τὸ δικό σου. Καὶ ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ποῦ γράφουν. . . καλλιτέρά σου; ποιοί, σὲ παρακαλῶ;

ΜΑ Γ' Α

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΧΟΡΟΝ ΤΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΛΛΙΦΟΡΝΑΣ ΑΠΑΧΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΙΚΡΟΥΛΑ ΜΗΤΑΥΤΣΗ.

ΒΑΡΕΓΚΑ ΟΛΕΣΟΒΑ

- Ἦλθα ἀπὸ τὸ πάρκο.
- Ἐκάματε γνωριμία;
- Βέβαια. Ἐνόμιζα ὅτι ὁ Ἰππόλιτος Σέργιεβιτς θὰ ἦτον τοῦλάχιστον φαλακρός.
- Θέλεις τσάι.
- Δώσε μου, σὲ παρακαλῶ.

Ὁ Ἰππόλιτος ἀπεμακρύνθη καὶ ἐστάθη κοντὰ εἰς τὴν σάλα, ποῦ ὠδηγοῦσεν εἰς τὸ πάρκο.

Ἐπέρασε τὸ χέρι εἰς τὸ πρόσωπό του καὶ εἰς τὰ μάτια του ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ τὰ σκουπίσῃ ἀπὸ τὴν σκόνην. Ἐντρέπετο διὰ τὸ αἰφνίδιον αὐτὸ αἰσθημα καὶ τὴν ἐντροπὴν αὐτὴν γρήγορα ἀντεκατέστησε με δυσαρέσειαν ἐναντίον τῆς νέας

εις την οποίαν ήθελσε νά δείξη ότι ήκαλλονή της τόν άφινεν έντελώς αδιάφορον.

—Θά κοιμηθῶ ἐδῶ, καί θά μείνω μαζί σου αύριο ὄλην τήν ήμέραν, ἔλεγεν ή Βαρέγκα εις τήν αδελφήν του.

—Μέ συγχωρεῖτε, εἶπε ξηρά ὁ Ἰππόλητος— εἶμαι πολὺ κουρασμένος, καί θά πάω νά ἀναπαυθῶ. Ἐχαιρέτησεν ἐνῶ ή Βαρέγκα ἔλεγε. Ἐπρεπε νά τὸ εἶχαι κάμει πρὸ πολλοῦ.

Τοῦ εἶχαν ἐτοιμάσει δωμάτιον εις τὸ ἄλλοτε γραφεῖον τοῦ γαμβροῦ του. Εἰς τὸ μέσον ἦτον ἓνα μεγάλο τραπέζι μὲ μίαν πολυθρόνα ἐμπρός, εις τὸν ἓνα τοῖχον ἓνα πλατὺ τούρκικο ντιβάνι καί εις τὸν ἄλλον δύο βιβλιοθήκες. Πολλές καρέκλες, ἓνα τραπεζάκι διὰ σκάκι ἐμπρός εις τὸ παράθυρο ἀποτελοῦσαν τὴν ἐπίπλωσιν τοῦ δωματίου. Ὅλα ἦσαν βαρεῖα καί παλιὰ.

Ὁ Ἰππόλητος εἶχεν ἓνα δυσάρεστο αἰσθημα, μίαν ἀόριστον ἀνησυχίαν. Ἐκνύταζε τὰ δύο παράθυρα ἀπ' ἐξῶ ἐφαίνοντο τὰ δένδρα μαῦρα μέσα εις τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ἐπλησίασε καί τὰ ἤνοιξε. Τότε τὸ δωμάτιον ἐγένεσε μυρωδιὰ ἀπὸ τῆς ἀνθισμένης πασχαλιῆς, καί ἓνα εὐθυμο γέλιο ἠκούσθη ἐξῶ. Ἐσπρωξε μίαν πολυθρόνα εις τὸ παράθυρο καί ἐκάθισε.

Τὸ αἰσθημα τῆς ἀνησυχίας τὸν ἐνεύρωνε. Σπανίως ἦτον δυσάρεστος μὲ τὸν ἑαυτὸν του, καί ὅταν τοῦ συνέβαινε νά εἶναι, εἶξευρε νά κατανικᾷ αὐτὸ τὸ αἰσθημα. Εἶχε τὴν βεβαιότητα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νά ἐννοῇ τὰς συγκινήσεις του, καί νὰ τὰς ὑποθάλη ἢ νὰ τὰς ἐξουδετερώνη τὴν στιγμήν αὐτὴν τοῦ ἦτο πολὺν δυσάρεστον νά αἰσθάνεται ὅτι εἶχεν εἰσέλθῃ εις ἓνα κύκλον ἀνεξήγητον συγκινήσεων.

Καί ἐσκέπτετο. Ἡ συνάντησις μὲ αὐτὴν τὴν νέαν, ἢ ὁποία εἶναι ἴσως ἀνόγη καί φιλάρεσκος—εἶναι δυνατόν νά μὲ ἐπηρέασῃ τὸσον περιεργα; Ἴσως νά μοῦ συνέβῃ τοῦτο διότι τὸ πνεῦμα μου κουρασμένο ἀπὸ τὸ ταξίδι εὐρίσκετο εις ὄνειροπόλον διάθεσιν τὴν στιγμήν ποῦ τὴν εἶδα διὰ πρώτην φοράν.

Ἡ σκέψις αὐτὴ τὸν ἠσύχασε ὀλίγον καί ἀμέσως ἐφάνη ἐμπρός του ἡ νέα μὲ τὴν τὸσον συναρπαστικὴν καλλονὴν της. Ἐκεῖ ἔβλεπε μὲ κλεισμένα μάτια, καί τὴν ἔκρινεν.

—Κατὰ βάθος, ἔλεγε, εἶναι χυδαία. Τὸ σῶμα της ἂν καί ἀρμονικό, ἔχει πολὺ αἷμα, πολλοὺς μῦς, καί ὀλίγα νεῦρα. Τὸ πρόσωπό της ἐκφράζει ἀθώτητα, ἀλλ' ὄχι καί πνεῦμα καλλιερημένον. Ἡ ὑπερφάνεια ποῦ λάμπει εις τὰ βαθεῖα σκοτεινὰ της μάτια εἶναι ὑπερφάνεια γυναικός, ἢ ὁποία αἰσθάνεται πόσο εἶναι ὀραία καί προκαλεῖ τὴν λατρείαν τῶν ἀνδρῶν. Ἡ ἀδελφὴ μου λέγει ὅτι αὐτὴ ή Βαρέγκα κατακτᾷ ὅλον τὸν

κόσμον. Βεβαίως θέλει νά κατακτήσῃ καί ἐμένα, ὅμως ἐγὼ ἤλθα ἐδῶ διὰ νά ἐργασθῶ καί ὄχι νά διασκεδάσω. Γρήγορα θά τὸ ἐννοήσῃ.

Ἡ σελήνη πελωρία καί ὀλοκόκινη ὑψώνετο ἀργά ἀργά πίσω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ κήπου. Ἐνα ἀηδόνι ἐκελαδοῦσε ἐκεῖ κοντά. Ὁ Ἰππόλητος Σέργιεβιτς ἐσηκώθη καί ἀφοῦ ἐγδύθη ἔσβυσε τὸ φῶς του. Τότε τὸ σζοτάδι τοῦ κήπου ἐμβήκε ἀφθονα μέσα εις τὸ δωμάτιον, τὰ δένδρα ἐπλησίασαν τὸ παράθυρο ὡς ἂν νά ἤθελαν νά κυττάξουν μέσα καί εις τὸ πάτωμα ἀπλώθησαν δύο τετράγωνα ἀπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης.

Ἡ σοῦστες τοῦ καναπέ ἀνεστéναξαν καί ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἰππολήτου, ὁ ὁποῖος λίγο ἐμισσοκοιμᾶτο, καί κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρο ἦκουε ἐλαφρὰ βήματα καί ψυθιρίσματα.

—Ἐδῶ εἶναι Μαρία.

Ἄπεκοιμήθη μ' ἓνα χαμόγελο. Καί τὸ πρῶτον ἐξύπνησε ἐχαμογέλασε πάλι εις τὴν ἀνάμνησιν τῆς χθεσινῆς βραδειᾶς καί τῆς νέας.

Εἰς τὸ τσάι ἐπαρουσιάσθη ντυμένος μὲ ἐπιμέλειαν ξηρὸς καί σοβαρὸς, ὅπως ἦρμυζε εις ἓνα σοφόν; ἀλλὰ ὅταν εἶδε ὅτι ἡ ἀδελφὴ του ἦτο μόνη, ἠρώτησε χωρὶς νά τὸ θέλῃ.

—Καί ποῦ εἶναι λοιπόν...

—Ἐνα πονηρὸ χαμόγελο τῆς ἀδελφῆς του τὸν διέκοψε πρὶν προφθάσῃ νά τελειώσῃ.

Ἡ Ἐλισάβετ ἠρχισε νά ἐξετάζῃ τὴν ἐνδυμασίαν του, χωρὶς νά παύσῃ νά χαμογελά. Αὐτὸ τὸν ἐθύμωσε.

—Πρὸ πολλοῦ ἔχει σηκωθῆ, ἐπήραμε μαζί τὸ λουτρό μας καί τώρα θά εἶναι βέβαια στὸ πάρκο. Δὲν θ' ἀργίση νά ἔλθῃ, ἀπήντησεν ἡ Ἐλισάβετ.

—Ἐξηγήσεις ποῦ δίδεις! εἶπε μ' ἓνα χαμόγελο λίγο εἰρωνικό. Εἰμπορεῖς ν' ἀνοίξῃς τῆς βαλίτσαις μου μετὰ τὸ τσάι;

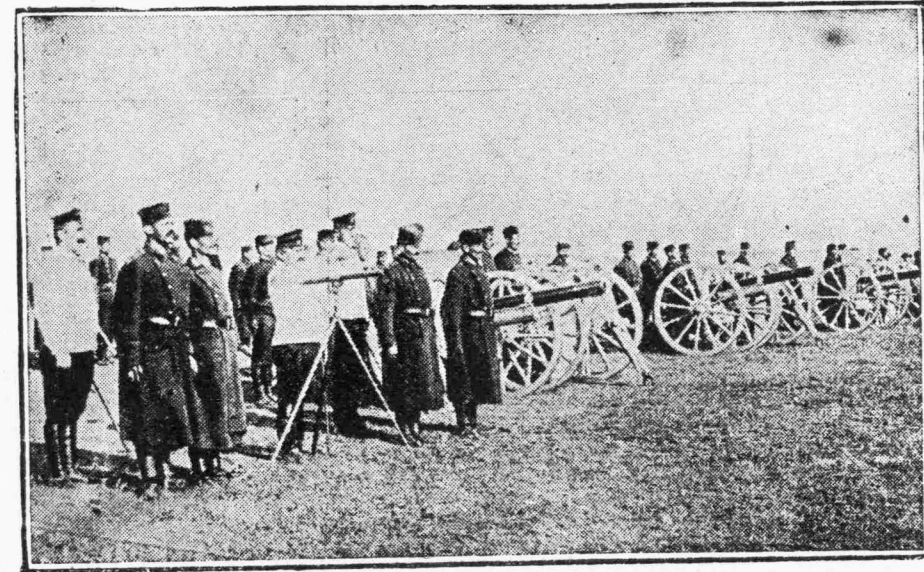
Σοῦ ἔφερα μπουμπόνια καί βιβλία.

—Εἶσαι καλὸς καί σ' εὐχαριστῶ. Νά-ή Βαρέγκα.

Ντυμένη μ' ἓνα ἐλαφρὸ ἄσπρο φόρεμα ἐφάνη εις τὴν πόρτα καί ἠρώτησε. Μ' ἐπεριμένετε; καί χωρὶς θόρυβον σάν ἓνα σύννεφο ἐπλησίασε τὸ τραπέζι.

Ὁ Ἰππόλητος Σέργιεβιτς τὴν ἐχαιρέτησε σιωπηλῶς, καί ἐνῶ τῆς ἔσφιγγε τὸ χέρι γυμνὸ ἔως τὸν ἀγκῶνα, ἠσθάνθη μιὰ γλυκεῖα μυρωδιὰ μενεξέδων.

Ὡ πῶς μυρίζεις! ἐφώνησε ἡ Ἐλισάβετ— Περὶσσότερο ἀπὸ ἄλλοτε. Ἀγαπᾶτε τῆς μυρωδιᾶς Ἰππόλητε; Ἐγὼ τῆς λατρεύω. Στὴν ἐποχὴ τῶν μενεξέδων κάθε πρῶτὸ μετὰ τὸ λουτρό μου τοὺς συνάζω καί τοὺς πιέζω μέσα στὰ δάκτυλά μου. Ἐσεῖς ἀγαπᾶτε τοὺς μενεξέδες;

ΣΕΡΒΙΚΟΝ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΝ ΠΑΡΑΤΑΣΣ ΜΕΝΟΝ ΠΡΟΣ ΜΑΧΗΝ

—Ἀλήθεια δὲν ἐσκέφθην ποτέ, ἂν μοῦ ἀρέσουν, εἶπε μὲ τόνον ξηρόν, ἀλλὰ ἐχαμογέλασε χωρὶς νά τὸ θέλῃ, ὅταν τὴν ἐκτύταζε.

Μέσα εις τὸ ἄσπρο σάν χιόνι φόρεμα τὸ πρόσωπό της μὲ τὰ ζωρὰ χρώματα καί τὰ βαθεῖα της μάτια, ἔλαμπαν ἀπὸ χαρά. Ἡ ὕγεια, ἡ δροσιά, ἡ εὐτυχία ἐξωγραφίζοντο ἐπάνω της. Ἦτον ὀραία σάν καθαρή ἡμέρα τοῦ Μαΐου εις τὸν Βορρᾶν.

—Δὲν σκεφθήκατε! — ἐφώνησε — Μὰ πῶς αὐτὸ; δὲν εἶσθε βοτανικός;

—Ὁχι ὅμως ἀνθοκόμος.

—Καί δὲν εἶναι τὸ ἴδιο πράγμα ἢ βοτανικὴ καί ἢ ἀνθοκομία, ἠρώτησε μετὰ μικρὰν σιωπὴν.

Ἡ ἀδελφὴ του ἠρχισε νά γελά καί αὐτὸς ἠσθάνθη ἔξαφνα ὅτι αὐτὸ τὸ γέλιο τὸν ἐπειράζε, χωρὶς νά ἐννοῇ τὴν αἰτίαν, καί ἐσκέφθη μὲ λύπην! Τί κοντὴ ποῦ εἶναι!

Ἐπειτα ὅμως ὅταν τῆς ἐξήγησε τὴν διαφορὰν μετὰ τῆς βοτανικῆς καί τῆς ἀνθοκομίας τὴν ἔκρινε ὀλιγοτέρον αὐστηρά, καί τὴν ἐθεώρησεν ἀμαθῆ. Ἐκεῖνη ἠκουε τὰς ἐξηγήσεις του τὸν ἔβλεπε μὲ μάτια προσεκτικῆς μαθητριάς, καί αὐτὸ τοῦ ἤρρεσεν. Ἐνῶ ὠμιλοῦσε ἔστρεφε πρὸς τὴν Ἐλισάβετ καί παρετήρει ὅτι τὸ βλέμμα ποῦ προσήλωνεν ἐπάνω εις τὴν Βαρέγκα ἐξέφραζε μεγάλην ζήλια.

Αὐτὸ τὸν ἠμποδίζε νά ἐξακολουθῇ καί ἠσθάνετο περιφρόνησιν πρὸς τὴν ἀδελφὴν του.

—Ἄ! εἶπεν ἡ νέα.—Καί εἶναι ἐνδιαφέρουσα ἐπιστήμη ἢ βοτανικὴ;

—Μὰ εις τὴν ἐπιστήμην πρέπει νά βλέπη

ζανεῖς τὴν ὀφέλειαν ποῦ φέρνει εις τοὺς ἀνθρώπους—ἀπήντησε μὲ στεναγμόν. Ἡ ἔλλειψις μαθήσεως καί ἡ καλλονὴ τῆς νέας τὸν ἔκαμαν νά τὴν συμπαθῇ περισσότερο. Καί ἐκεῖνη σκεπτικὴ ἐκτύπησε νευρικὰ μὲ τὸ κοντάλι εις τὴν ἄκρην τοῦ πιάτου της καί ἠρώτησε.

—Τί ὀφέλειαν εἰμπορεῖ νά ἔχετε ἂν κατορθώσετε νά μύθετε πῶς φυτρώνουν τὰ ἀγκάθια;

—Τὴν ἰδίαν ποῦ αἰσθανόμεθα ὅταν μελετήσωμεν τὴν ζωὴν, αδιάφορον, ποίου ἀνθρώπου.

—Ὁ ἄνθρωπος καί τὸ ἀγκάθι; Μὰ ὑπάρχει ποτέ ἄνθρωπος ποῦ νά εἶναι ὅπως ὄλοι-οἱ ἄλλοι.

Μήπως τρώγω καί πίνω ὅπως οἱ χωρικοί; —ἐκζητοῦθησε μὲ σοβαρότητα—μήπως ζοῦν πολλοί, ὅπως ἐγὼ;

Καί πῶς ζῆτε, ἠρώτησε θέλων νά ἀλλάξῃ τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας, διότι εις τὸ βλέμμα τῆς ἀδελφῆς του ἐκτὸς τῆς ζήλιας διέκρινε τώρα εἰρωνίαν καί κακίαν συγχρόνως.

—Πῶς ζῶ; —εἶπε μὲ ζωηρότητα ἡ νέα. Ἐπὶ τῶν πρῶτῶν καί ἂν ὁ καιρὸς εἶναι καλὸς γίνωμαι εὐθυμη, σάν νά μοῦ ἐχάρισαν κάποιον ὀραῖο δῶρον, καί ποῦ θά ἐπιθυμοῦσα πρὸ πολλοῦ. Πέρω τὸ λουτρό μου... Εἶνε κρύο τὸ νερὸ στὸ ποτάμι μας καί τόσο βαθὺ σὲ μερικὰ μέρη ποῦ βουτῶ μὲ τὸ κεφάλι ἐμπρός καί ὅταν ἀνέβω στὴν ἐπιφάνεια ὁ ἥλιος μὲ κυττάζει καί γελά! Ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὸ δάσος συνάζω ὅσα λουλούδια θέλω. Στὸ σπῆτιβρίσκω τὸ τσάι ἔτοιμο, καί ἀρχίζω τὸ νοικοκοιρίο. Ὅλοι μ' ἀγαποῦν, μὲ ὑπακούουν. Τὸ βράδυ ὅταν ὁ ἥλιος δύσῃ, τ' ἀστέρια καί ἡ σελήνη βγαίνουν! Ὡ τί ὀραία ποῦ εἶναι ὅλα

καὶ πόσο καινούργια πάντοτε. Μ' ἐννοεῖτε ; δὲν ξεύρω νὰ σᾶς ἐξηγήσω γιατί εἶναι τόσο καλὴ ἢ ζωὴ, ἀλλὰ ἴσως τὸ αἰσθάνεσθε καὶ σεῖς :

Ναὶ βέβαια, εἶπε, καὶ εὐχαρίστος θὰ ἔσβυνε μὲ τὸ χέρι του ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς ἀδελφῆς του τὸ φαριμακερὸ τῆς μειδίαμα.

— Καὶ ὁ γεμιῶνας ἀγαπᾶτε τὸν ὀλόασπρο χειμῶνα; Ἐνα ἀπότομο κουνδούνισμα τοὺς διέκοιρε.

(Μετᾶφρασις ἀπὸ τὸ Ρωσσικὸν τοῦ Γόργου ὑπὸ δος Μαρίας Καλάρη).

Η ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

Παλαιὰ γνωριμία μου ἡ Τρισεύγενη τοῦ Παλαμά. Ἄλλοτε ποῦ οἱ ἄνθρωποι τῶν Γραμμάτων ἦσαν ὅλοι ἀγαπημένοι καὶ ποῦ ἐσυναζόμεθα νὰ διαβάζωμεν καὶ νὰ συζητοῦμεν καὶ νὰ ἀκούωμεν ὥραια ποιήματα καὶ ὥραϊαν μουσικὴν, μᾶς ἐπαρουσιάσθη ἕνα βράδυ ἡ Τρισεύγενη τοῦ Παλαμά.

Φρεσκοβγαλμένη ἀπὸ τὸ ἐργαστήριον τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ὅλη ζωὴ καὶ νεότης καὶ ἐμμορφία, χειραφετημένη ἀπὸ κάθε πρόληψιν, ἐλευθέρᾳ αὐτὴ μέσα εἰς τόσους σκλάβους, εὐγενικὴ μέσα εἰς τοὺς προδοστούς, ἀρχοντικὴ μέσα εἰς τοὺς χυδαίους, μὲ ἔχαμεν ὅπως τὴν εἶχε διαβάσει ὁ ἐνθουσιασμένος γιὰ τὸ ἔργον του ποιητῆς μεγάλῃ ἐντύπωσιν.

Ὅταν ὁμως ἡ Τρισεύγενη ἐτυπώθη καὶ τὴν ἐδιάβασα μόνη μου, μὲ ἐφάνη ὅτι ἠμποροῦσε νὰ εἶχε γίνει ἕνα μεγάλο θαυμασιὸν λυρικὸ ποίημα. Ἡ δραματικὴ κατασκευὴ τῆς μέσα εἰς ἕνα καλοῦπι ἐντελὸς ἀρχαϊκὸ, μὲ τὸν χορὸν ποῦ διηγεῖται οὐσιαστικὰ καὶ δραματικώτατα μέρη τῆς ὑποθέσεως, μὲ ἐφάνη ὅτι θὰ ἀδυνατοῦσε τὸ ἐνδιαφέρον ἐπάνω εἰς τὴν σκηρὴν καὶ ὅτι θὰ ἀφαιροῦσε πολὺ ἀπὸ τὴν τραγικότητα τῆς ὑποθέσεως.

Ὁ ποιητῆς δὲν θὰ ἔβγαине βεβαίως ἐλαττωμένους μὲ τὸν νεωτερισμὸν αὐτόν, ἀλλ' οὔτε καὶ κερδισμένους ὡς τραγικὸς συγγραφεὺς. Ὑστερα ἐχρειάζετο ὑπόκρισις πρώτης γραμμῆς, πρᾶγμα δύσκολον ἂν ὄχι ἀδύνατον.

Εἰς τὸ δημοτικὸν θέατρον « Ἡ Τρισεύγενη » ἐδόθη μὲ θίασον στρατολογηθέντα διὰ τὴν περίστασιν, τὸν ὁποῖον ἐδίδαξεν ὁ κ. Οἰκονόμου. Ἡ σκηνογραφία ἀπλή, καὶ ἡ ὑπόκρισις καλὴ τόσο μόνον ὅσον ἐπεριμένετο. Ἡ κ. Παρασκευοπούλου ἔβαλεν ὅλα τῆς τὰ δυνατά, ἂν δὲ καὶ ἐντελὸς πρωτόβγαλτη εἰς τόσο δύσκολον μέρος πρωταγωνιστρίας, ὅμως ἦτο πολὺ μελετημένη καὶ ἔκαμε ὅ,τι ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ. Ὁ πατέρας τῆς ὁ καλλίτερος ὄλων. Οἱ ἄλλοι ὑποφερτοί. Ὁ Νίκουρος ἡ ἰδανικωτέρα φυσιογνωμία, αὐτὸς ποῦ ἀντιπροσωπεύει τὸν ποιητὴν, ὑπῆρξε παρωδία σωστῆ, πόσον ποῦ ἔκαμε τὸ μέρος του ἐντελὸς γελιοῦν.

Ἐὰν ἡ Τρισεύγενη ἀνεβιβάζετο ἀπὸ θίασον ἀνάλογον εἰς δύναμιν τέχνης καὶ ὑποκρίσεως μὲ τὸ ἔργον, καὶ ἐὰν μερικαὶ δραματικαὶ σκηναὶ ἐπαίζοντο ἀντὶ νὰ διηγούνται ἀπὸ τὸν χορὸν θὰ εἶχαμεν μίαν ἀπόλαυσιν πολὺ συγγενὴ μὲ τὰς τῶν ἀρχαίων τραγωδιῶν.

Ὅπωςδήποτε ἡ ἐντύπωσις ἦτο πολὺ ζωηρὰ καὶ ὁ ἐκλεκτὸς κόσμος τῶν γραμμάτων, ὁ ὁποῖος ἐγέμισε τὸ θέατρον, ἐχειροκρότησε μὲ ἐνθουσιασμὸν τὴν πρῶτην αὐτὴν ἐμφάνισιν τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, ὡς δραματικοῦ συγγραφέως.

Κ. Π.

ΟΜΙΛΙΑΙ

Τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων ἔδωκε ἐφέτος σειρὰν ὀμιλιῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐξακολουθήσουν μέχρι τέλους Ἀπριλίου. Πρῶτὴ ὀμίλησεν ἡ κ. Καζαντζάκη διὰ τοὺς συγχρόνους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς. Ἡ ὀμιλία τῆς ἐξήγειρε διάμαρτυρίαν, διότι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἱκανοποιηθῇ ὅλας ἀδιακρίτως τὰς ποιητικὰς καὶ συγγραφικὰς φιλοδοξίας, μ' ὅλον ὅτι εἶχε δηλώσει κατηγορηματικῶς, ὅτι θὰ ὀμιλοῦσε μόνον δι' ὅσους εἶχε διαβάσει καὶ ὅτι δὲν εἶχεν ἀξιώσεις κριτικῆς, ἀλλ' ἀπλῶς προσωπικῶν τῆς ἐντύπώσεως.

Ἡ κ. Καζαντζάκη ὀμίλησε τελευταῖως περὶ Λιδαρικῶν Βιβλίων εἰς τὸν Ἐκπαιδευτικὸν Ὀμιλον. Περὶ τῆς ὀμιλίας τῆς αὐτῆς γίνεται λόγος εἰς ἄλλην σελίδα.

Ἡ δ/νίς Ἑλμίνα Ζάνου ὀμίλησε διὰ τὴν Γαλλίδα συγγραφεῖα Pierre de Coulevain. Ἡ νεαρὰ ὀμιλήτρια ἐπαρουσίασε μίαν ἀρτίαν φιλολογικὴν μελέτην, καὶ τὸ ἔργον τῆς Pierre Coulevain δὲν ἔχει βεβαίως ἀναλῆθῃ καὶ χαρακτηρισθῆ οὔτε εἰς αὐτὴν τὴν πατρίδα τῆς μὲ ὅσῃν ἐντέλειαν καὶ δύναμιν ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν ἀπὸ τὴν νεαρὰν ῥήτορα. Περιχοπὰς τῆς ὥραίας μελέτης τῆς δ/νίδος Ζάνου θὰ δημοσιεύσῃ ἡ Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν.

Ἡ ἰατρός κ. Ἀνθὴ Βασιλειάδου ὀμίλησε περὶ ὕπνου καὶ ὄνειρων θέμα ἐξαιρετικῶς ἐνδιαφέροντος, τὸ ὁποῖον ἡ διαπρακτικὴ ἐπιστήμη ἐπραγματεύθη μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν καὶ τοῦ ὁποῖου περιχοπὰς δημοσιεύομεν εἰς ἄλλην στήλην.

Ἡ δ/νίς Μυρσίνη Κλεάνθους διήρσεσε τὸ περὶ Εὐριπίδου θέμα τῆς εἰς τρία μέρη. Εἰς τὴν πρῶτην τῆς ὀμιλίαν πραγματεύεται περὶ τοῦ Εὐριπίδου γενικῶς. Εἰς τὴν δευτέραν περὶ τοῦ Εὐριπίδου ὡς μισογύνου καὶ εἰς τὴν τρίτην περὶ τῶν χαρακτηριστῶν τοῦ Εὐριπίδου.

Περὶ τῶν θαυμασιῶν εἰς δύναμιν καὶ φιλολογικὴν ἀνάλασιν διαλέξεον τῆς δ/νίδος Κλεάνθους θὰ ὀμιλήσομεν εἰς τὸ προσεχὲς τεύχος.

Ὀμιληταὶ νύκιοι μέχρι σήμερον ἦσαν οἱ κ. κ. Τσέτσικας ἰατρός καὶ ἱ. Χρυσάφης, γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς τῆς Γυμναστικῆς. Ὁ κ. Τσέτσικας ὀμίλησε περὶ φοιτοῦ καὶ τῆς σημασίας του ὑπὸ ὕγεινῆν καὶ οἰκονομικὴν ἔσοπιν. Καὶ ὁ κ. ἱ. Χρυσάφης περὶ χορῶν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι σήμερον. Ἡ μελέτη τοῦ κ. Χρυσάφης εἶναι ἀπὸ τὰς ἀριστερὰς ἐξ ὅσων ἔχουν γραφεῖ μέχρι σήμερον.

ΣΥΝΤΑΓΗ

Ἄγκινάρες πουρέ. Βράζετε τῆς ἀγκινάρας σας ἀφοῦ τὰς καθαρίσετε. Καὶ τὰ μὲν τρυφερὰ φύλλα τὸν κόψετε σαλάτα, τὸ δὲ σαρκώδες μέρος τὸν λιώνετε καλὰ, τὸ περνάτε ἀπὸ τὸ τρυπητὸ, σωτάρετε μὲ βούτυρο, τὸ ἀναλύετε μὲ γάλα ζεστό, ὅπως τῆς πατιέρας πουρέ καὶ ἀφοῦ τὰς σεβρίσετε, τῆς σκεπάσετε ἢ μὲ ἄσπρη σάλτσα bechamel ἢ μὲ ἀυγολέμονο δεμένο. Τῆς γαρνίρετε γύρω μὲ βραστά πικρὰ ἀυγά, κομμένα εἰς δύο καὶ ἔχετε ἕνα πιάτο νοστιμώτατο.

Κατὰ τυπογραφικὸν λάθος ἐτέθη εἰς τὴν ὀλοσέλιδον εἰκόνα τοῦ προηγουμένου τεύχους ὁ τίτλος **Κεντιότρια** ἀντὶ **κιθαρίστρια**, ὅπου εἶναι.